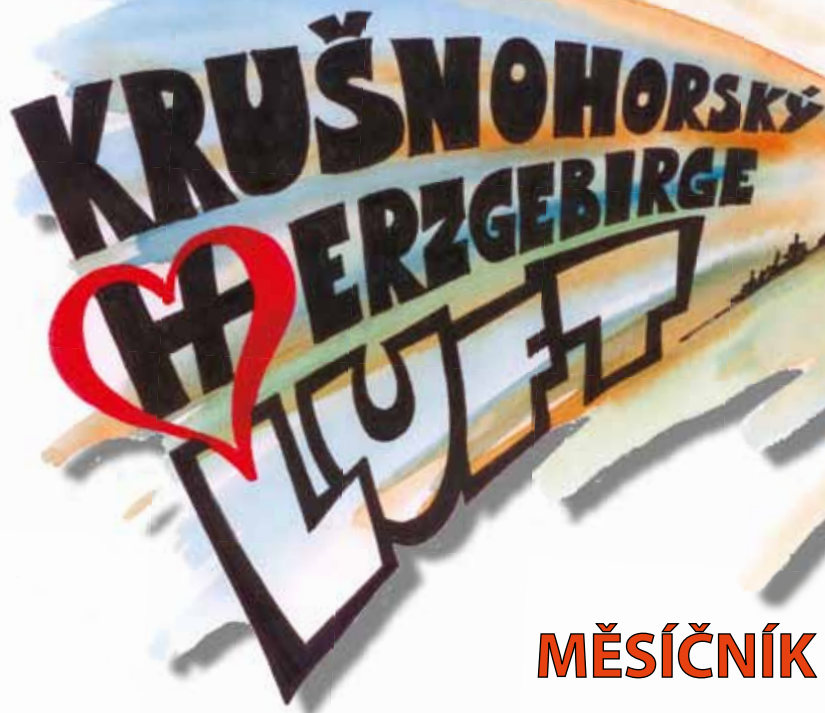

Ročník 5 / číslo 12
prosinec 2016

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

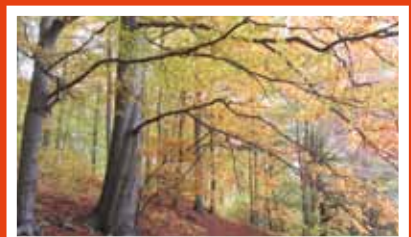
Z obsahu:

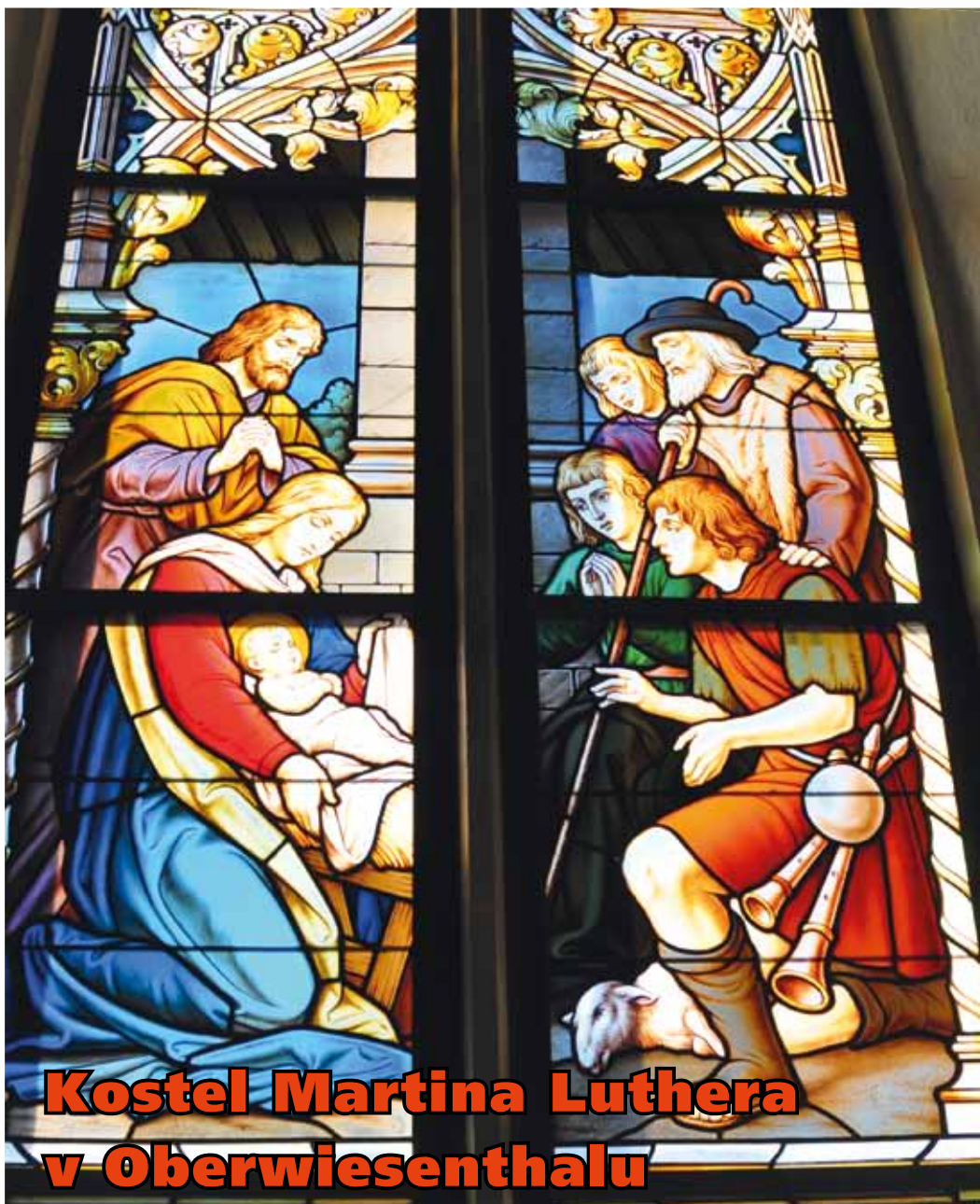
*V Krušných horách
se už běžkař neztratí
Čtěte na str. 13*

*Gustav Zindel -
malíř Krušnohoří
Čtěte na str. 18*

*Nová chráněná území
v Krušných horách a Podkrušnohoří
Čtěte na str. 20*

**Kostel Martina Luthera
v Oberwiesenthalu**

Rok 2016 končí

Ano, přátelé, je to přesně tak, jak říká název článku, rok 2016 končí. V plném proudu běží nákupní šílenství, slibování i rozdávávání darů a dárek, závěrečný finiš zmatků a tlačenic v cílové rovině. Ostatně stačí se pouze pozorně rozhlédnout a sledovat okolní dění nejen v rovině osobní, ale i obecné, oblast politickou nevyjímaje. Člověka bezděčně napadá otázka: „Proč vlastně až teď, na poslední chvíli, jaký to má smysl?“ Vždyť prosinec by měl být naopak ze své povahy měsícem hodnocení uplynulého roku a přípravy na Vánoce, svátky klidu a míru. Namísto toho připomíná neustále rostoucího, nenasytného „otesánka“, kterého si lidstvo stvořilo, ale časem se mu jaksi vymkl z rukou. Nabývá postupně globálních rozměrů, začíná zabírat stále delší časové období a jeho „žravost“ má čím dál větší vliv na fungování celosvětové ekonomiky. A nakonec se často i v dobré víře stáváme jeho potravou i my sami. Zatím nám asi nezbývá než spo-

léhat, že to všechno jednou dobře dopadne, jako v té známé pohádce, a pokusit se té jeho obrovské tlamě pokud možno vyhnout.

Ale vraťme se k našemu časopisu. V prosinci, přesně před pěti lety, vyšel poprvé v rozsahu 12 stran nákladem 400 kusů, a jak šel čas, rostl postupně i jeho rozsah až na současných 36 stran a počet výtisků blížící se tisíci kusům. Je to v podstatě také takový „otesánek“, kterého musíme kvalitně a pravidelně krmit každý měsíc. A tady bychom vás, naše čtenáře, chtěli požádat o pomoc se sháněním potravy. Noviny dodáváme do dalších míst našeho Krušnohoří, avšak není již v našich silách a možnostech zajistit z těchto oblastí zajímavé informace jak historické, tak i ze současnosti. Jsme otevřený časopis, soubor, skupina lidí a nabízíme prostor všem, kdo mají zájem něčím zajímavým a podnětným přispívat. Neváhejte, za pokus to určitě stojí.

Na závěr chceme poděkovat

všem podporovatelům jak v oblasti ekonomické, tak i v oblasti tvorby pravidelné náplně obsahu Krušnohorského Luftu. Přejeme vám všem klidné a spokojené prožití vánočních svátků mimo dosah „konzumní tlamy globálního otesánka“ a dostatek splnitelných předsevzetí v novém roce 2017.

Vaše redakční rada

Časopis v prosinci 2011

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Krušnohorské Vánoce Thema: Weihnachten im Erzgebirge	4
Téma: Jak Karl kšeftoval s vánočním stromkem Thema: Wie der Karl mit seinem Weihnachtsbaum Handel trieb	5
Téma: Adam a Eva Thema: Adam und Eva	6
Aktuality: Odešla Anna Gorawska Aktualität: Anna Gorawska (geb. Pfob) ist gestorben	7
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region	8
Ze společnosti a kultury: Křesťanství Jáchymov – Joachimsthal Kultur und Gesellschaft: Taufe des Buches Jáchymov – Joachimsthal	9
Rozhovor: S Miloslavem Salnem, lesníkem a myslivcem z Merklína Gespräch: Mit Miloslav Saln, dem Förster und Jäger aus Merklín	10
Sport: V Krušných horách už se běžkař neztratil! Sport: Im Erzgebirge verläuft sich der Langläufer nicht mehr!	13
Hory a lidé: Krušnohorská bylinkářka Katka Bílková Gebirge und Leute: Eine Kräuterfrau aus dem Erzgebirge – Katka Bílková	14
Tip na výlet: Pohodový den v Oberwiesenthalu Ausflugstipp: Ein erholsamer Tag im Kurort Oberwiesenthal	16
Hory a lidé: Gustav Zindel – krušnohorský malíř Gebirge und Leute: Gustav Zindel – Der Maler des Erzgebirges	18

Z naší přírody: Nová chráněná území v Krušných horách a Podkrušnohoří Aus unserer Natur: Neue Naturschutzgebiete im Erzgebirge und Erzgebirgsvorland	20
Sport: V Abertamech se představí špičkoví musherši Sport: In Abertamy werden sich die besten Musher vorstellen	21
Historie: Kterak se Boží Dar a Horní Blatná součástí Čech staly Geschichte: Wie die Städte Boží Dar und Horní Blatná ein Teil Böhmens wurden	22
Když se řekne: Kurfürst Wenn man sagt: Kurfürst	23
Historie: Historie železářské a ocelářské výroby v Rotavě – 2. část Geschichte: Die Geschichte der Eisen- und Stahlherstellung in Rotava – Teil 2	24
Aktuality: Perninský perník 2016 Aktualität: Der Pfefferkuchen aus Pernink 2016	27
Historie: Hornické školství vzniklo před 300 lety v Jáchymově Geschichte: Bergmännisches Schulwesen ist vor 300 Jahren in Jáchymov entstanden	28
Boží Dar: Ježíškovy vánoční razítko Boží Dar: Das Christkind hat einen Weihnachtsstempel	30
Recept měsíce: Žitnopošeničný domácí chléb z kvásku Rezept des Monats: Roggen-Weizenbrot aus der Hefe	31
Zaručené počasí: Prosinec Das Wetter: Dezember	32

**Ročník 5 / číslo 12
PROSINEC 2016**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Ulrich Möckel, Eva Kupilíková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron, Martin Liška, Roman Kloc, Eva Nduwimana

Foto na titulní stránce: Ulrich Möckel
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwmiana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklín - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Potůčky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Bublava - hotel Sport
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Hroznětín - městská knihovna
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil, infocentrum
Ostrov - Dům kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzínová pampa, infocentrum
Sokolov - Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 980 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 11. 1. 2017.

Dny se zkracují, tmy přibývá. Ale nemylte se obchodními aktivisty – dlouho očekávané předvánoční období začíná až čtyři týdny před Štědrým dnem. Postupné rozžihání svící na adventním věnci by mělo symbolizovat, že příchod Krista do života znamená přemožení temnoty a nárůst světla, pokoje a také radosti.

V obchodech zní ovšem „Ježíšku, panáčku“ – letos již od poloviny října. Inu, koupěschopnost obyvatelstva sílí, kdo by nepodlehl... Proč se však doopravdy slavit advent? Jako motto tohoto článku jsem vybrala slova, která všichni znáte, zpívalo je všech devět chórů andělů v okamžiku narození Ježíše: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“. Katolický církevní rok začíná adventem – adventus znamená příchod, je to očekávání příchodu Krista. Je to období touhy po příchodu Vykupitele, který spasí svět, čili máme zde radostnou událost narození Krista, narození Spasitele, a zároveň očekávání příchodu konce světa, konce věku, času, kdy Kristus bude soudit živé i mrtvé.

Jsou čtyři adventní neděle, první letos připadá na 27. listopadu. Je

velice hezký zvyk v této době mít doma adventní věnec a na něm čtyři červené svíčky, jež postupně rozsvěcíme. Čím je větší tma, čím více se blížíme k slunovratu, tím je třeba rozsvěcovat více světla. Čili první týden svítíme jednou svíčkou, druhý dvěma a tak dále, až rozsvítíme všechny čtyři svíčky. Adventní věnec je mandala (kruhový obrazec), jednota, symbol – spojení nebe se zemí. Tento symbol nám říká, že tajemství nejsou něčím věčným nebo dávným, historickým, ale že se stále dějí v nás a vyzývají nás, abychom je pochopili.

A pokud je nepochopíme, pokud se v nás nenarodí Bůh, ještě lépe pokud mu nedáme prostor, aby se v nás narodil, pak je to celé nanic, je to jenom prázdný rituál!

Adventní věnec je vždy udělaný z jehličí. Tyto větve jsou stále zelené, stále živé. Zelená barva je barvou naděje. Symbolizují Krista, který pro nás zemřel, ale který vstal z mrtvých a nikdy už nezemře. Zelené větve také symbolizují naše nesmrtelné duše. Kristus přichází na tento svět a dává nám věčný život. Jehličím jsou propleteny červené cesmínové plody

(bobule). Vypadají jako velké červené kapky krve. Symbolizují krev, kterou Kristus prolil za celé lidstvo. Připomínají nám, že Kristus přišel na tento svět, aby nás svou smrtí vykoupil. Skrze Jeho prolitou krev máme věčný život. Adventní věnec má vždy tvar kruhu, protože nemá ani začátek, ani konec, je symbolem Boha, jenž je věčný, bez začátku i bez konce.

Po čtyřech nedělích adventu přicházejí Vánoce s hlavním svátkem Narození Páně. Podle tradice celá příroda ve chvíli Kristova narození zmlkla, jako by se zastavil čas, a ono

zvláštní a náhlé ticho, doprovázející boží vtělení, zažilo všechno tvorstvo – všechno stvoření od kamenů až po anděly, od nejnižšího až po nejvyšší...

Ať pocit štěstí, radosti se v duších vašich rozhostí, když Štědrý den k vám zavítá, ať láska ve vašich srdcích ukrytá se mocným proudem vyroní, když zvoneček sváteční tiše zazvoní.

Krásné, pokojné vánoční svátky a v novém roce ať je každý den plný Božího požehnání!

Jaroslava Volfová
foto: Jiří Kupilík

Adventní čas jsme v Jáchymově přivítali již v pátek 25. listopadu rozsvícením vánočního stromu. Před kostelem sv. Jáchyma byl pro návštěvníky připraven malý vánoční jarmark plný krásných, ručně dělaných výrobků, vánočních dekorací či perníčků. Náměstím voněl svařáček a z jáchymovské apatyky bylinkový čaj. V prostoru radnice byla pro děti připravena tvořivá dílna, výstava papírových betlémů či zdobení perníčků. I přes některé technické problémy nám děti ze základní školy zazpívaly vánoční koledy a přednesly několik básniček. Děti z mateřské školy zvoněním na zvonečky přilákaly anděla, který se k nám snesl

z nebes a rozsvítil jáchymovský vánoční stromeček. Anděl s námi i chvilku zůstal, aby se vyfotil se spoustou návštěvníků. Nakonec nám skupina Pardálové zahrála ještě několik vánočních i nevánočních melodii.

Všem zúčastněným děkujeme za vytvoření pohodové atmosféry a přejeme všem krásný a hlavně klidný advent. Po celý adventní čas bude v prostorách městské radnice k vidění výstava tradičních i netradičních papírových betlémů, jež bude přístupná až do 6. ledna 2017 a na niž vás tímto srdečně zveme.

za Informační a kulturní centrum Jáchymov
Markéta Šikýřová

Advent v Jáchymově

Krušnohorské Vánoce

Krušnohorské Vánoce a advent měly za starých časů hodně daleko do idylky prezentované dnes na saské straně pohorí. Lidé se však na ně těšili a i ony měly své kouzlo. Součástí Vánoc bylo nejen dodržování tradičních zvyků, rituálů a obřadů, ale za dlouhých večerů samozřejmě i plno vyprávění všech možných příběhů jak s náboženskou tematikou, tak i ze života ve vzpomínkách generací předávaných z pokolení na pokolení.

Starým adventním zvykem, praktikovaným na sv. Ondřeje, tedy 30. listopadu večer, bylo zvedání hrnků. Na stůl se položilo devět předmětů: prsten znamenal svatbu, bílý uzlíček narození dítěte, ranček cestu, kousek červené látky radost, kousek černé látky naopak smutek, kousek chleba značil, že bude v příštím roce co jíst, mince dostatek peněz, malý hřebínek starosti a krabička od sirek, zastupující rakev, pak dokonce smrt. Tyto předměty se pak přikryly devíti pokud možno stejnými nebo alespoň podobnými hrnků a každý člen rodiny si po předchozím zamíchání hrnků tři hrnků zvedl, aby zjistil, co ho v příštím roce čeká. Někdy čas jsme otáčeli hrnků praktikovali i u nás doma, ale teď už raději nepokoušíme osud a dáváme přednost nevědomosti. Takovou potopenou svíčku na skořápce nebo podivné tvary litého olova si totiž člověk sám pro sebe ještě nějak „okecá“, ovšem tyto symboly jsou naprosto jednoznačné.

Stejně jako dnes i za starých časů

se v době adventu peklo. Vánoční cukroví však nikoliv, to je věc, která se tu rozšířila až po válce, ale jednalo se o vánočky a hlavně štolky, kterými se Krušné hory proslavily. Ty se u nás nepekly doma, nýbrž u pekaře. Nevyužívalo se přitom jen toho, že měl pec téměř permanentně roztopenou, tradice dokonce velela přinést mu jen suroviny a pekař sám i zadělával. Hotové štolky se pak prý odvážely domů na speciálně upravených saních, mému dědovi na to ale stačila nůše, v níž si dřevěnými deskami různé velikosti vytvořil několik pater. Ta se mu v poválečných letech docela pronesla, u nás v té době už nebyl pekař, který by to uměl, proto rudenští Němci chodili na Přebuz, kde ještě starousedlý pekař fungoval. Kromě několika velkých štol se v každé rodině pekly i dvě malé – jedna byla určena pro kmotřence, druhá k okamžitému ochutnání.

Zhruba týden před Vánocemi se v domě postavil betlém, osvětlováný věčným světlem. Při návštěvách u starších sousedů jsem ho tehdy

vidával v různých provedeních, od prostého plochého „papundeklového“ z tiskárny až po vyřezávané „3D“ jesličky. Jeden z těch jednodušších stavěl i náš jinak celkem ateistický děda a každého 6. ledna ho pak poctivě doplnil o figurky klečících tří králů.

O samotném průběhu Vánoc v předválečných letech jsem toho

moc neslyšel. Stejně jako leckde jinde na Štědrý den nesmělo nikde viset prádlo, nesmělo se ani prát. Také neměl mít nikdo nic vypůjčeného. Naopak platilo pravidlo, že člověk musí během Vánoc vidět tři stromečky, v tom byla zřejmě skrytá výzva k návštěvám příbuzných. Podlahy domů bývaly přes Vánoce vystlané slámou, což byl odkaz na betlémské jesličky, tenhle zvyk dodržovali mi předci ještě v letech druhé světové války, dokonce snad i chvíli po ní. Dárky nosil Ježíšek, v originále Christkindl. Za časů starého Rakouska se ovšem moc nepředal, naděloval tak, že dnešní Mikuláš je i u hodně zlobivých dětí o poznání štědrější – nejstarší pamětníci shodně uváděli, že dostali pár jablek a ořechů.

Nikdy jsem neslyšel nic o tom, co se o Vánocích jedlo. Podle literatury byl kapr v různých úpravách běžný spíše v zámožnějších rodinách, chudší rodiny prý měly tresku nebo nějakou sladkovodní rybu. Typickou krušnohorskou večeří Neunerlei, složenou z devíti jídel, nikdo z pamětníků z naší obce nezmiňoval. Říkali však, že na Štědrý den, na silvestra a na Tři krále muselo být bezpodmínečně i nějaké maso, „wenn a nai Lait on an Taumkop baißen tejn“, tedy i kdyby mělo devět lidí oku-

sovat jednu holubí hlavu, jak se tehdy říkalo.

V době od Vánoc do Tří králů se rudenští obyvatelé opět věnovali oblíbenému předpovídání budoucnosti. Směrodatné pro zdar nového roku bylo to, koho prvního ledna potkali jako prvního. Byl-li to muž,

dítě nebo mladá či dokonce těhotná žena, bude to rok dobrý, naproti tomu rok, v němž jako první potkají starou ženu, nebude stát za nic. Lidová tradice nabízela i detailnější prognózu. Věřilo se ve věšteckou moc snů, které se člověku zdály v průběhu dvanácti nocí od Štědrého dne do Tří králů.

Každá z těchto nocí, zvaných Unter-nächte, představovala jeden měsíc nového roku a věřilo se, že to, co se člověku v tu kterou noc zdálo, se mu v průběhu příslušného měsíce i splní.

Na Tři krále si pak lidé do kalendářů zapsali svůj poslední sen, odstrojili stromeček (betlém zůstal na

místě až do Hromnic) a vrátili se ke své práci s tím, že pokud Bůh dá, za necelých jedenáct měsíců zase na stůl rozloží devět symbolických předmětů a poohlédnou se po devíti pokud možno podobných hrncích...

Roman Kloc

foto: Jiří Kupilík, Ulrich Möckel

Jak Karl kšeftoval s vánočním stromkem

Karl, který bydlel v saském Carlsfeldu, byl tak trochu svéráz. Jako správný Krušnohorec si pro vánoční stromek chodil do lesa sám, protože správný vánoční stromek pro něj byl jen ten, který nezaplatil.

Bylo to asi týden před Štědrým dnem. Hajní měli poslední poradu v tomto roce s následujícím posezením v hospodě v Eibenstocku. Karl to samozřejmě věděl a tuto příležitost využil k tomu, aby si došel pro stromek, který si našel už na podzim a také si ho označil, protože pod sněhovou čepicí v zimě vypadají všechny stromky stejně. Aby to bylo nenápadné, omotal kolem stromku drát. Místo, kde stromek stál, dobře znal, protože na podzim do lesa chodil skoro denně na borůvky a na houby.

Vyrazil pozdě odpoledne. Do kapsy kabátu si vzal malou skládací pilku, nic víc nepotřeboval. Na lesní cestě byla spousta stop lidí a saní s koňským potahem, mezi nimi se Karlovy stopy snadno ztratily. Svůj stromek rychle našel. Pomalu se stmívalo a v lese už nikdo nebyl. Karl pomalu uřízl pravidelně rostlý smrček a na pařízek pak naházal trochu sněhu, aby nebyl tak nápadný.

Na kraji vsi narazil na hostinec U Přehrady. Měl ze stromku velkou radost a napadlo ho, že si za něj zaslouží odměnu. Postavil stromek za verandu a vešel. V hostinci si objednal pivo a bylinný likér. Když ale došlo na placení, uvědomil si, že s sebou nemá peníze. Napadlo ho, že hostinskému prodá svůj stromek, protože byl přesvědčený, že stejně hezký stromek do Vánoc ještě najde. Vyšel s hostinským

Maxem před hospodu, stromek se Maxovi líbil, takže za tři piva a tři bylinné likéry změnil majitele.

Když pak Karl asi za hodinu vyrazil domů, sněžilo tak, že nebylo vidět na krok. Karl začal svého obchodu litovat, při takové spouště sněhu bude těžké najít v lese další stromek, aniž by si toho někdo všiml. A navíc si také označil jen jeden. Ještě jednou se ohlédl na místo, kde stromek postavil, a protože ho tam nechal stát i Max, rychle stromek zase sebral. Jeho stopy za pár minut stejně zakryje padající sníh. Tak měl Karl svůj stromek zpátky a navíc tři piva a tři kořalky.

Cestou ke svému malému domku však procházel ještě kolem jedné hospody. U Ottla, jak se tehdy říkalo Arnoldově hostinci, bylo veselo. Karl zase dostal pořádnou žízeň. Neměl peníze, ale měl stromek, který s hostinským tentokrát vyměnil dokonce za čtyři piva a čtyři bylinné likéry. A když pak nejistým krokem z hospody odcházel, dopotácel se k místu, kam stromek postavil. I tentokrát měl štěstí, ani Ottl si stromek ještě nednesl. Karl si stromek zase vzal a šněroval si to k domovu. O čtvrt hodiny později leželo všude třicet centimetrů sněhu a všechny stopy byly zaváté.

Když se Karl probral z opice, zanesl stromek dovnitř, kde ho pak se ženou ozdobili. Tou dobou se vsí už šířila zpráva o tom, že někdo za jeden večer ukradl hned dva vánoční stromky! Když to Karl slyšel, měl ze svého „dobrého obchodu“ ještě větší radost.

Ulrich Möckel
(podle skutečné události)
překlad: Roman Kloc

Adam a Eva

Na Štědrý den čteme v kalendáři jména Adam a Eva. Pan Eberhard Heiser barvitě vyprávěl v egerlandském nářečí o tom, jak Adam a Eva v ráji zhřešili. Přeložili jsme to pro vás do češtiny. Aspoň porozumíte, proč „Pán Bůh vyhnal Adama a Evu, tu ubohou pakáz, z překrásného ráje“. O Vánocích slavíme narození Ježíše, který nás z dědičného hříchu vysvobodil.

Když nebeský Otec pomalu končil se stvořením světa, napadlo ho, že si udělá hezkou rajskou zahradu. Budou mu tam růst kyticky a stromy, pobíhat zvířátka, jako jsou lev, koza, liška i mravenci, a bude tam lítat hodně ptáček. Tak se stalo a všechna ta zvířátka se dobře snášela. A ne, že jedno zvíře požíralo druhé. Netušíme ovšem, z čeho byl živ třeba takový lev, když víme, že mu nechutná špenát, květák ani rajská jablínka. Taková vypasená, tučná koza, ta by byla spíš podle jeho gusta. Ale budiž...

V ráji bylo pořád krásné počasí. Také tam nebyly žádné proklaté války. Pán Bůh se podíval za uchem a řekl si: „Fajn, teď už chybí akorát koruna tvorstva. To může být jedině člověk. No dobrá, dám se do toho.“ Nabral trochu bláta a vymodeloval postavu muže. Vdechl do něho život a řekl mu: „Jmenuješ se Adam. Budeš dávat dobrou pozor na všechnu tuhle rajskou havěť. Rozumíš, Adame?“

Uplynulo pár týdnů a Pán Bůh se optal: „Tak co, Adame, jak se ti líbí v ráji?“ „No, pane Pán Bůh, všechno je to hezký až na to, že se cejtim trochu sám. Každý stvoření tu má kamaráda druhého pohlaví, jenom já nic.“ A dodal: „Toho pindoura, cos mi udělal, mám akorát tak na čůrání.“

A tak se Pán Bůh znovu podíval za uchem a nakázal Adamovi: „Lehni si tamhle na tu měkkou lvi houni a koukej usnout.“ Potom otevřel Adamovi vnitřnosti, jako by chtěl vyvrhnout srnce, podíval se mu na pajsl a na slinivku a nakonec mu vyoperoval kotletu nebo žebro. „Hokus pokus,“ mumlal přitom. Ze žebra vymodeloval krásnou postavu, samo sebou bez pindoura, a pojmenoval ji Eva. Možná byl tenhle hokus pokus nejosudovějším aktem celého stvoření.

„Vy dva naháči teď prosím dávejte dobrou pozor, co vám povím,“ oslovil je milý Bůh. „Můžete si tu v ráji dělat všechno, co se vám zlíbí, můžete jíst a pít, chodit na procházky, jezdit na lvu i tygru a nemusíte robotovat s károu, lopatou a koštětem. Ale bacha! Tamhle uprostřed stojí krásná jablka. Jabka z ní jsou červený zrovna tak jako všechny čtyři Eviny tvářičky. Ale to vám povídám, ten stromek patří mně a jenom mně! Vy dva od něho dáte pracky pryč. Jasný, naháčiska?“ Ti dva museli přikývnout a Stvořitel se vypařil jak pára nad hrncem.

Jenže ani ráj nebyl úplně bez kazu. To proto, že ďábel, liška podšitá, už dávno předtím šmejdil kolem nohou Stvořitele. V přestrojení za hada se schoval do jabloně.

Jen co Eva na chvíli osaměla, zaběhla si ten strom prohlídnout. Byla příšerně zvědavá, ostatně jako všichni její potomci ženského rodu. Úlisný had Evu šálil: „To ty, Evičko, jsi vlastně korunou tvorstva, a ne Adam, protože ty máš tak nádherný ksichtík a tak ďábel-sky tvarovanou figuru, že bys byla k nakousnutí.“ A z huby mu ukápla slina.

Had dál hrál na strunu ženské ješitnosti. Rohatý a ocasatý ďábel v přestrojení si už byl skoro jistý vítězstvím. „Evičko,“ nakonec jemně zasyčel, „a co takhle krásný, červený jablíčko, to si neutrhneš? Jen si kousni a s rozkoší.“ „Ale to my nesmíme, Pán Bůh přece...“ Had jí skočil do řeči: „Pán Bůh je daleko a nic nevidí.“ Mezitím už přibíhá Adam a zdálky volá: „Evinko, netrhěj ty jabka! Netrhěj to!“ Jenže už je pozdě, jeho Eva drží jablko v ruce. A tulí se k Adamovi: „Miláčku, jestli mě máš doopravdy rád, tak si kousneš do jablíčka, s rozkoší!“ No a Adam, ošálený blbeček, si hryznul.

Příběh o stvoření světa humoristicky pojal v roce 1957 také francouzsko-československý animovaný film režiséra Eduarda Hofmana a francouzského výtvarníka Jeana Effela

Tím bylo zaděláno na největší malér lidstva. Ozvala se hrozná rána a už před nimi stojí Pán Bůh i archanděl s plamenným mečem. Adam a Eva zalezli za keř, protože se najednou zastyděli za nahotu. Milý Bůh zakroutil hlavou a řekl: „Odteďka máte utrum s rajským životem a s věčným životem na zemi. Hodte na sebe něco. Ty, Adame, vezmeš do ruky lopatu a káru. A ty, Evo, sáhneš po koštěti

a hadru. V potu tváře budete vydělávat na svůj chlébездеjší.“

Pánečku, ti ale blbě koukali! Potom Pán Bůh rozkázal archandělovi: „A ty vyženeš tu bídnu pakáz z ráje!“

Od té doby musíme pracovat, až kosti bolí.

Post scriptum: Přesto v naší zemi dodnes žijí lidé, co si myslí, že jsou v ráji, protože za celý život nesáhli na práci.

volně přeložil Petr Rojík

Odešla Anna Gorawská

Dne 4. listopadu 2016 zemřela krátce před svými 88. narozeninami Anna Gorawská, které jsme my, Abertamští, říkali „es Pfob Annl“. Více než 26 let byla pečlivou kostelníci kostela Čtrnácti svatých pomocníků v Abertamech.

„Annl“ neměla lehký život. V roce 1946 nebyla vysídlena, ale mohla v Abertamech zůstat. Vyhnaní byla tedy ušetřena, ale ve staré vlasti byl osud starousedlíků

těžší než osud vyhnanců v cizině. V Abertamech se pak vdala za rodáka z Horního Slezska, který tu zůstal jako válečný zajatec. Narodilo se jim sedm dětí, z nichž dvě dívky brzy po narození zemřely. Nedávno při dopravní nehodě přišel o život i jejich nejstarší syn.

Od počátku 90. let byla Anna Gorawská dobrou duší abertamského kostela. Jako kostelnice připravovala faráři mešní roucha,

víno a vodu, zapalovala oltární svíce, odemykala kostel návštěvníkům bohoslužeb, kterých bohužel nebylo mnoho, zdobila kostel květinami, uklízela kostel a pro potřeby kostela i prala. Anička Gorawská i přes svůj vysoký věk denně vážila dlouhou cestu, aby kostel odemkla, a umožnila tak turistům nahlédnout skrz mříže do jeho pěkného interiéru. Bez Aničky bychom my, abertamští

Anna Gorawská, rozená Pfob

Smuteční obřad

vysídlení, nebyli schopni abertamský kostel udržovat. U příležitosti Abertamské pouti 2015 jsme ji ještě předali Čestné uznání Sudetoněmeckého krajanského sdružení, nazvané „Poděkování a uznání mluvčího sudetských Němců“, které s hrdostí přijala.

Na její pohřeb i přes náhlý příchod zimy do Krušných hor dorazili smuteční hosté z Horního Bavorska, Švábska, Bádenska-Württemberska a Hesenska a samozřejmě i z Abertam a z okolí. V abertamském kostele se s ní 10. listopadu rozloučil úctyhodný počet zhruba 100 smutečních hostů. Odpočívej v pokoji!

**text a foto: Josef Grimm
překlad: Roman Kloc**

Anna Gorawska (geb. Pfob) ist gestorben

Am 4. November 2016 ist Anna Gorawska, „es Pfob Annl“, wie wir Aberthamer sie nannten, kurz vor Vollendung des 88. Lebensjahres gestorben. Sie war über 26 Jahre lang die treu sorgende Mesnerin unserer Heimatkirche „Zu den 14 heiligen Nothelfern“ in Abertham.

„Annl“ hatte es im Leben nicht leicht. Sie wurde im Jahr 1946 nicht aus der Heimat ausgewiesen, sondern konnte in Abertham bleiben. Die Vertreibung blieb ihr erspart, doch in der alten Heimat war das Los der Zurückgebliebenen schwerer als das der Heimatvertrie-

benen in der Fremde. In Abertham heiratete sie einen Oberschlesier, der von der Kriegsgefangenschaft zurückgeblieben war. Sie bekamen 7 Kinder, von denen 2 Mädchen bald nach der Geburt starben. Ihr ältester Sohn starb vor kurzem durch einen Verkehrsunfall.

Seit Anfang der Neunzigerjahre war Annl die treue Seele in der Aberthamer Kirche. Sie richtete als ehrenamtliche Mesnerin dem Pfarrer die Messgewänder und Wein und Wasser her, zündete die Altarkerzen an, sperrte die Kirche für die leider wenigen Gottesdienst-

besucher auf, schmückte die Kirche mit Blumen, putzte die Kirche und wusch die Kirchenwäsche. Annl Gorawska scheute trotz ihres hohen Alters Jahre keinen Tag den beschwerlichen Fußweg, um die Kirche aufzusperren, damit interessierte Touristen einen Blick durch das Türgitter in die schöne Kirche werfen können. Ohne „Annl“ hätten wir heimatvertriebenen Aberthamer den Betrieb der Aberthamer Kirche nicht bis heute aufrecht erhalten können. Zum Aberthamer Fest 2015 erhielt sie noch aus unserer Hand die Ehrenurkunde der Su-

detendeutschen Landsmannschaft „Dank und Anerkennung des Sprechers der Sudetendeutschen“, die sie stolz entgegen nahm.

Zu ihrer Beerdigung kamen trotz eines verfrühten Wintereinbruchs im Erzgebirge Trauergäste aus Oberbayern, Schwaben, Baden-Württemberg und Hessen und natürlich aus dem heutigen Abertamy und seiner Umgebung. Die stattliche Zahl von etwa 100 Trauergästen erwies ihr am 10. November in der Aberthamer Kirche die letzte Ehre. Requiescat in pace!

Josef Grimm

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 18. 12. - Zlatý advent (Staré náměstí, Ostrov; 17:00)
- 23. 12. - Betlémské světlo
(kostel Nejsvětější Trojice, Pernink; 16:00–17:00)
- 1. 1. - Novoroční vycházka z Perninku na Červenou jámu a zpět
(sraz u OÚ Pernink; 11:00)

Z programu Lázní Jáchymov

- 15. 12. - Chopinovy a Straussovy valčíky (Běhounek; 15:00)
- 22. 12. - Česká mše vánoční J. J. Ryby (kostel sv. Jáchyma; 19:30)
- 23. 12. - Hudba pro vánoční náladu (Běhounek; 19:00)
- 24. 12. - Štědrovečerní koncert (Běhounek; 20:00)
- 24. 12. - Štědrovečerní koncert (Curie; 20:00)
- 25. 12. - Vánoční koncert vokálního kvarteta Bohemia Voice – Praha
(Běhounek; 19:30)
- 26. 12. - Společenský večer s tancem (Běhounek; 19:30)
- 27. 12. - Vánoce letem světem (Curie; 19:30)
- 29. 12. - Opera, opereta, muzikál (Běhounek; 19:30)
- 30. 12. - Felix Slováček & Červení panterři (DK; 20:00)
- 1. 1. - Novoroční koncert slavných melodií (Běhounek; 19:30)
- 1. 1. - Novoroční koncert Dixieland Messengers Praha (Curie; 19:30)

Koncerty, divadla

- 16. 12. - KSO: Vánoční koncert (Grandhotel Pupp; 19:30)
- 18. 12. - Janek Ledecský: Vánoční Tour 2016
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:00)
- 18. 12. - divadelní pohádka Vánoční kouzlo (Točna, Ostrov; 15:00)
- 18. 12. - DaD Kvintet: Vondráši, Matouši
(Galerie umění, Karlovy Vary; 17:00 a 19:30)
- 26. 12. - Česká mše vánoční (kostel sv. Anny, Boží Dar; 19:30)
- 28. 12. - Petr nebo Pavel (kostel Nejsvětější Trojice, Pernink; 18:00)
- 28. 12. - Velký vánoční koncert
(kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov; 17:00)
- 31. 12. - Koncert skupiny Silbegrim (kostel sv. Anny, Boží Dar; 15:00)
- 5. 1. - KSO: Novoroční koncert
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)

Výstavy, přednášky

- do 18. 12. - Jan Pelc: Korelace (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
- do 31. 12. - Obraz Jáchymova v literatuře
(Muzeum Královská mincovna Jáchymov)
- do 1. 1. - Václav Sika: Ze života hmyzu a lidí
(Interaktivní galerie Becherova vila)
- do 6. 1. - Výstava tradičních i netradičních papírových betlémů
(budova radnice; Jáchymov)
- do 8. 1. - Václav Balšán: Obrazy, kresby (Galerie umění, Karlovy Vary)

Kina

- 17. 12. - Doba ledová: Mamutí drnutí (kino Jáchymov; 17:00)
- 17. 12. - Decibely lásky (kino Pernink; 18:00)
- 17. 12. - Teorie tygra (kino Jáchymov; 19:30)
- 21. 12. - Trable o Vánocích (kino Jáchymov; 19:30)
- 24. 12. - Tajný život mazlíčků (kino Pernink; 14:00)
- 25. 12. - Doba ledová: Mamutí drnutí (kino Pernink; 18:00)
- 26. 12. - Den nezávislosti: Nový útok (kino Pernink; 18:00)
- 28. 12. - Kung Fu Panda 3 (kino Jáchymov; 17:00)
- 28. 12. - Warcraft: První střet (kino Jáchymov; 19:30)

Sport

- 17. 12. - Vánoční turnaj ve stolním tenise (tělocvična ZŠ Jáchymov; 10:00)
- 16.–18. 12. - Kontinentální pohár FIS v severské kombinaci (Klingenthal)
- 17.–18. 12. - Eduardův Sprint a MID 2016 – závody psích
spřežení (Abertamy)
- 22.–23. 12. - MČR dospělých a dorostu v běhu na lyžích (Oberwiesenthal)
- 7.–8. 1. - Štít Krušných hor - běh na lyžích
(Boží Dar – Jahodová louka)
- 7.–8. 1. - Eduardův Sprint a MČR v MID 2017 – závody psích
spřežení (Abertamy)
- 7.–8. 1. - Krušnohorský pohárek – obří slalom/žactvo (Klínovec)
- 21. 1. - Krušnohorský pohárek – obří slalom/žactvo (Nové Hamry)
- 22. 1. - Krušnohorský pohárek – obří slalom/žactvo (Neklid)
- 27.–30. 1. - Lyžařský přejezd Krušných hor (Kraslice – Chomutov)
- 28.–29. 1. - Erzgebirgs-Ski-Marathon (Oberwiesenthal)

Ausstellung der Herteltschen Weihnachtskrippe in der Martin-Luther-Kirche Oberwiesenthal

Die Krippe zeigt die Geburt Christi und Szenen der Weihnachtsgeschichte nach dem Lukas-Evangelium.

Sie ist eine der größten Krippen im oberen Erzgebirge und ist ab 1. Advent bis zum 05. März 2017 in der Kirche zu sehen.

Die Besichtigungszeiten sind täglich von 14 Uhr bis 15:30 Uhr, außer dienstags.

Gruppenbesichtigungen, auch zu anderen Zeiten, sind möglich, müssten aber 3 Tage vorher unter +49-37348-8546 angemeldet werden.

Kirchgemeinde am Fichtelberg

Výstava Herteltschenových Vánočních jesliček v kostele Martin-Luther-Kirche Oberwiesenthal

Tyto jesličky zobrazují narození Krista a výjevy z Vánočního příběhu podle Lukášova Evangelia.

Jsou to jedny z největších jesliček v horní části Krušných hor a k vidění jsou od 1. adventu do 5. března 2017 v kostele Martina Luthera v Oberwiesenthalu.

Prohlídky jsou možné denně od 14:00 do 15:30 hod, mimo úterý.

Skupinové prohlídky a prohlídky mimo tyto návštěvní doby jsou možné, ale je třeba se 3 dny předem ohlásit na tel.č. +49-37348-8546.

Farnost u Fichtelbergu

Obec Pernink Vás srdečně zve na

Vánoční koncert

Skupiny Petr nebo Pavel,

který se uskuteční

ve středu 28. prosince 2016

v 18.00 hodin

v kostele Nejsvětější Trojice v Perninku

Vstupné dobrovolné.

Křest knihy Jáchymov – Joachimsthal

Bronislav Grulich a Kateřina Hloušková při slavnostním křtu publikace

V sobotu 26. listopadu se v Královské mincovně v Jáchymově konal křest rozsáhlé publikace geologa a přírodovědce RNDr. Jana Hlouška „Jáchymov – Joachimsthal“. Přednáškový sál praskal ve švech a atmosféra byla úžasná. To Královská mincovna již dlouho nezažila. A není se co divit.

Autorem knihy byl člověk, který Jáchymov, Jáchymovsko a celé západní Krušnohoří miloval a věnoval mu pořádný kus svého života. Bohužel se ale vydání své publikace nedožil, zemřel 27. dubna 2014. O vydání se zasloužila jeho dcera Kateřina se svými přáteli – geology, spolupracovníky jejího otce.

Záštitu nad křtem převzal senátor České republiky a zároveň i starosta nedalekého města Boží Dar Ing. Jan Horník, kmotrovství nad knihou se ujali starosta města Jáchymov Ing. Bronislav Grulich, RNDr. Michal Urban, CSc., a RNDr. František Veselovský.

Křtu se zúčastnila i nová náměstkyně hejtmanky pro oblast kultury a památkové péče Karlovarského kraje paní Mgr. Daniela Seifertová.

Bronislav Grulich během ceremonie křtu předal rodině „čestné občanství města Jáchymov RNDr. Janu Hlouškovi, in memoriam“. Tím zastupitelé města ocenili vědecký přínos Jana Hlouška pro tento region, a to zejména v oblasti mineralogie. Bez nadsázky lze říci, že svým ojedinělým encyklopedickým dílem se Jan Hloušek stal pokračovatelem takových velikanů, jako byli Georgius Agricola či božidárský rodák Jan Tadeáš Antonín Peithner z Lichtenfelsu.

Publikace „Jáchymov–Joachimsthal“ je rozsáhlou encyklopedií, která vyčerpávajícím způsobem čtivě popisuje, čím si Jáchymov za uplynulých 500 let své historie prošel. Opírá se nejen o studie historických i novodobých archivních materiálů, ale i o vlastní odbornou práci. Svě

František Veselovský použil vodu z dolu Svornost také k osvěžení, čímž pobavil i otce Jana Hlouška (uprostřed)

poznatky a objevy shrnuje autor osobitým, pro mnohé velmi kritickým, leč věcným způsobem. Publikace obsahuje 1 136 stran rozdělených do dvou dílů a je doprovázena bohatým obrazovým materiálem. První vydání knihy se v den křtu zcela vyprodalo, kompletní obsah celé publikace však zůstává i nadále k dispozici na webových stránkách www.jachymov-joachimsthal.cz, kam jej ještě za svého života nezištně umístil sám autor.

Poděkování za pomoc při organizování této slavnostní akce patří nejen pracovníkům Karlovarského muzea, příspěvkové organizaci Karlovarského kraje, kteří se zapojili do příprav a propagace celého křtu, ale také vedení města Jáchymov a Nadaci St. Joachim. K úžasné atmosféře přispěl i Michal Müller svou hrou na citeru. Úlohy spikra se ujal přední český mineralog pracující ve Fyzikálním ústavu AV ČR Mgr. Jakub Plášil,

Ph.D. Během křtu Spolek přátel dolu svatý Mauritius na Hřebečném ve slavnostních uniformách zazpíval k památce čerstvě oceněného Jana Hlouška píseň Hřebečnští horníci.

Na závěr si dovoluji citovat slova paní Kateřiny Hlouškové: „Ráda bych také poděkovala všem řečníkům, Ing. J. Horníkovi, Ing. B. Grulichovi, RNDr. J. Matějí, Ph.D., Mgr. M. Kobesové a kmotrům RNDr. M. Urbanovi, CSc., a RNDr. F. Veselovskému za moc hezké a srdečné proslovy na adresu mého otce a jeho práce, které nejen potěšily a místy i pobavily, ale hlavně nám také dokázaly přiblížit rozsah zájmů a vskutku obdivuhodný odkaz Jana Hlouška, který je nám doposud, bohužel, nepříliš známý.“

**Miluše Kobesová,
Nadace St. Joachim
foto: Václav Lupínek,
Lukáš Svoboda**

Členové Spolku přátel dolu svatý Mauritius přihlížejí vynikající hře Michala Müllera na citeru

Zaplněný sál Královské mincovny

Lesu a lovu zdar

Rozhovor s Miloslavem Salonem, lesníkem a myslivcem z Merklína

Nejen horníci, ale i lesníci tvořili neoddělitelnou součást krušnohorského obyvatelstva. Se změnami vztahu lidí k přírodě a lesu se měnily i pravidla a způsob hospodaření včetně pracovních povinností lesního personálu. Zdaleka největšími proměnami však prošlo zdejší lesnictví v období od ukončení druhé světové války po současnost. Kromě majetkového vlastnictví se několikrát měnily i organizační jednotky, struktury a způsoby lesního hospodářství s předpokládanými cíli i výsledky. Protože přímých účastníků tohoto procesu rychle ubývá, požádali jsme o rozhovor při příležitosti 80. narozenin jednoho z pamětníků, Miloslava Salona z Merklína.

S rodiči (vedle maminky)

Zvolit si životní dráhu lesníka bývalo svým způsobem posláním, které se často předávalo z otců na syny. Jak to bylo ve vašem případě?

V mém případě to bylo trochu jinak. Rodiče pracovali v zemědělství a otec byl velmi náruživým myslivcem. Mě v touze stát se lesníkem utvrzovaly knihy spisovatele Jana Vrbu a prázdniny u nadlesního Nejedlého v Lomu u Mostu. Kraj, kde jsme bydleli, byl rájem drobné zvěře, například zajíců, králíků či koroptví, a péče o ni v zimních měsících se stala mým koníčkem. Otec mě zaučoval do mysliveckého řemesla a maminka byla mou ochránkyní. A tak jsem se po skončení měšťánské

školy rozhodl pokračovat ve studiu na Vyšší lesnické škole v Písku, kam jsem byl přijat a kterou jsem úspěšně ukončil maturitní zkouškou v Hranicích na Moravě.

Nejste původem Krušnohorec, ale za léta zdejšího působení jste se jím bezesporu stal. Co vás přivedlo do těchto končin a přimělo zakotvit tu natrvalo? Jak se vyvíjel váš vztah k tomuto krásnému koutu naší vlasti?

Rok 1952 poznamenal tehdejší lesní hospodářství reorganizací, rozdělením na pěstební a těžební oblast, a to i už ve školství. Bez ptaní nás rozdělili a já byl přefazěn na Lesnickou školu do Hranic na Moravě, studijní obor lesní průmysl. V roce 1956 se lesní hospodářství vrátilo do starých kolejí. Měl jsem domluvené místo v okrese Louny s výbornou myslivostí. Ale umístěnka byla umístěnka a já byl na ni přidělen do Pstruží a moje rezervované místo mi uniklo.

I vlivem tehdejšího ředitele Lesního závodu v Horní Blatné Františka Lojdy jsem zůstal. Přispělo k tomu také to, že se mi splnil sen a stal jsem se záhy vedoucím polesí. Pak už to všechno šlo tak, jak to v životě chodí. Oženil jsem se, manželka pocházela z Merklína, kde pracovala, pak se mi narodil první syn a my se přestěhovali ze Pstruží do vlastního domu v Mer-

Miloslav Salon

V době nástupu na polesí Pstruží

Coby představitel obce Merklín při vítání občánků

klíně. A bylo rozhodnuto. Samotné polesí Pstruží je velmi těžký horský terén, dlouhé skalnaté stráně, krásné partie smíšeného lesa a samozřejmě, v té době, myslivecký ráj, tentokrát ne s drobnou, ale vysokou zvěří. A protože mi nebylo lhostejné ani místo mého nového bydliště, zapojil jsem se i do veřejného života. Prostě když má člověk pořád co na práci, čas letí hrozně rychle, a než se nadějete, máte osmdesátku za sebou.

Daly se obě vaše činnosti – práce s přírodou a věnování se věcem obecním – bez následků zvládnout?

Po přestěhování do vlastního domu v Merklíně jsem chtěl, abych v obci, kde žiji, přispěl k jejímu zlepšení, a zároveň tím ke spokojenosti nás, jejích občanů. Dvě volební období jsem zastával i funkci předsedy národního výboru. Během té doby se zde postavila nová mateřská škola, tělocvična, dům s pečovatelskou službou a provedla se řada veřejně prospěšných prací – kanalizace, plynifikace, oprava cest atd. Zastávat funkci polesného, vedoucího správy a zároveň pracovat pro obec bylo hodně náročné, avšak podle mne smysluplné, a proto jsem to dělal rád. Bylo to svým způsobem i řešení mých rodinných problémů s těžce nemocnou manželkou, která později zemřela. To, že jsem měl stále

co dělat, mně pomohlo toto kritické období překonat.

Jste stále aktivní člověk, spravujete obecní lesy, provozujete myslivost. Jak byste posoudil vývoj zdejšího lesního hospodaření od dob vašich začátků po současnost?

Když jsem po vojenské službě začínal, byla u státních lesů zaběhnutá organizační struktura – lesní závod, polesí, hájenské úseky. Byla to léty osvědčená organizace hospodaření. Smyslem bylo, že čím déle lesník setrval na svém úseku, tím byla jeho znalost prostředí lepší, a vzhledem k tomu, že viděl a mohl posuzovat výsledky své práce, našel si samozřejmě k místu působnosti a práci zde vztah. Přestože se v letech 1952 až 1956 vymýšlela po sovětském vzoru nová správa lesů rozdělením na pěstitelé a těžaře, neosvědčila se a vydržela pouze čtyři roky. Současný stav s vytvořením lesních správ, zajišťujících správu lesa, a k tomu akciových společností, které provádějí vlastní práce a neustále se mění, není podle mého názoru dobrý. Podobný názor zastává i řada uznávaných lesnických odborníků. Jako správce obecních lesů dávám zaměstnání místním lidem, kteří si práce v místě váží, a výsledky pro obec jsou kladné nejen ekonomicky, ale i co se týká stavu lesa.

Řadu let se věnujete přípravě a zkouškám mysliveckých adeptů.

Ador – poslední lovecký pes Miloslava Salona

S dvoutetbodovým jelenem uloveným na Velflinku

tů. Co říkáte změnám ve výkonu práva myslivosti, dnešní myslivosti obecně i úrovni a skladbě členské základny?

Jsem členem Česko-moravské myslivecké jednoty od roku 1952, stále lektorem a zkušebním komisařem adeptů pro složení mysliveckých zkoušek, a tím i samozřejmě získání loveckého lístku. Členská základna myslivecké jednoty se neustále zmenšuje a hlavně stárne. Řada honiteb je v nájmu soukromých subjektů, jež to mají jako podnikatelskou činnost a jsou schopny zaplatit neúměrné sumy za jejich pronájem. I z tohoto důvodu část myslivců ukončila svoji činnost, protože nemá dostatečné finanční prostředky. V oblastech s drobnou zvěří je, vzhledem k současnému zemědělskému hospodaření, viditelný její katastrofální úbytek a i tato skutečnost má vliv na zájem o myslivost v těchto lokalitách. V neposlední řadě jsou důležitým faktorem také požadované vysoké částky náhrad za škody zvěří. To vše nakonec vede k tomu, že tradiční lidová myslivost se vytrácí.

K lesnickému povolání patřila a stále patří i myslivost. Velkým tématem je snižování stavů spárkaté zvěře s cílem zajištění kvalitního a zdravého lesa. Zajímá vás váš názor lesního hospodáře a zároveň zapáleného myslivce na toto téma.

Mým krédem vždy bylo a je, že lesník má být i řádným myslivcem. Ten, kdo se po celý život pohybuje v přírodě, nejlépe zná zvyky a po-

třeby zvěře. Zvěř byla vždy součástí přírody a do lesa patří. Je ovšem nutné s ní hospodařit a pečovat o ni, znát její životní režim včetně míst, kde se zdržuje, a řádně se o ni v době strádání starat příkrmováním. Příkrmovat tím, co zvěř v určitém období opravdu potřebuje, nikoliv knedlíky a vánočkami často ještě zabalenými v igelitu. Nelze stále jen argumentovat nadměrnými stavy. Je třeba obnovit hlavně jelení oblast a řídit stavy jelení zvěře v celé oblasti včetně zřízení záchytných obůrek pro její přezimování. Jedna byla sice vybudována na Lesní správě Horní Blatná, ale podle mého názoru to nestačí. Orgán, který bude jelenářskou oblast řídit, by měl předložit plán na postavení více záchytných zařízení. K tomu je důležité dbát na důslednou ochranu lesních kultur včetně výsadby a ponechání okusových dřevin. I tím lze docílit takových stavů jelení zvěře, aby rozsah škod byl minimální.

Za svůj život jste jistě prožil nespočet příhod spojených s vaší prací lesníka i myslivce. Nechtěl byste spolu s našimi čtenáři na nějakou zavzpomínat?

Mám příhody veselé i smutné. Na ty druhé vzpomínám nerad. Rád si vybavuji, když po odchodu do důchodu na setkání před koncem roku jsme na lesní správě prováděli jednu, dvě leče natláčky. Vedoucí správy zavel: „Dědkové, vpravo!“ a já se starými kolegy vytvořil jednu stranu leče. Ještě dneska se musím zasmát, když po skončení jedné leče na moji otázku kolegovi penzistovi Pepíkovi Brado-

Na plesu v Nové Roli (2014)

vi: „Tak, Pepo, kolik ti přišlo na tvé stanoviště kusů?“ se on usmál a odpověděl: „Dvacet.“ Chvilí se odmlčel, a když viděl mé překvapení, dodal: „Před patnácti lety.“ Nějak ta setkání postupně vymizela. Je to škoda.

Když tak spolu diskutujeme, tak mě napadá, jestli vám zbýval pro samou práci ještě prostor pro zábavu?

Jedním z mých velkých koníčků od mládí byla střelba. Už jako dítě jsem vyhlížel pod vánočním stroměčkem nejen knížky, ale také diabolky do vzduchovky. V roce 1952 jsem pod vánočním stromkem obdržel od rodičů svoji první loveckou pušku – dvojku, kterou mám do dneška. Od studentských let jsem začal se závodní střelbou a v roce 1954 jsem se zúčastnil mistrovství republiky ve střelbě

z malorážky. Později v průběhu let jsem závodil hlavně ve střelbě kulovou zbraní a i v tomto případě jsem několikrát byl na mistrovství republiky v Plzni-Lobzích. Samozřejmě mě v životě doprovázeli věrní přátelé, lovečtí psi. Měl jsem české fousky. Jim mohu také děkovat za přednostní místa na honech.

Nesmím zapomenout ani na kulturu a na mé období ochotnické. Dnes v mých šlépějích pokračuje syn a vnuk v ochotnickém spolku v Merklíně. K mysliveckým tradicím patří i organizování a návštěvy plesů. Ani zde jsem nemohl samozřejmě chybět a za ta léta jsem protancoval nejedny boty. Stále zůstávám vášnivým tanečníkem. Do dnešního dne považuji za tragédii ztrátu kulturního domu v Merklíně, který vyhořel.

S Josefem Hromasem, profesorem myslivosti Lesnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně, spolužákem z Lesnické školy v Hranicích na Moravě (1999)

Bliží se vánoční svátky. Dodržujete nějaké rituály?

Ctím s rodinou i dětmi, aby byl štědrovečerní stůl prostřen i zvěří. Krmím na svém krmelišti na břehu říčky Bystřice, na dohled od svého domu. Jablka, mrkev, siláz a obilniny sypu na krmné pulty. Chlapci nosí do nedalekého centrálního krmelce jablka a krajíčky suchého chleba. Srnčí krmím přímo za plotem svého domu. Je zvyklé. I na újedi je klid. Nikdy na Štědrý den neberu loveckou pušku do rukou. Tuto zásadu dodržuji léta. Vzpomínám. Je Štědrý den. Sněží. V krbu hoří buková polena, zhasínám a otvírám okno. Tlupa jelení zvěře spokojeně bere u krmítek předložené krmivo. I srnčí zvěř je na místě. Spokojeně usedáme k štědrovečerní večeři. Čas běží jako mraky nad mojí milovanou Vlčí horou. Zestárl

jsem. Místo se změnilo, chodím jinam, ale své zvyky neměním. Dnes jdou se mnou vnoučata a vyprávím jim, jak bývalo. Přeji i vám všem šťastné a veselé Vánoce.

Na závěr našeho rozhovoru bych chtěl poprosit o vzkaz vašim nástupcům.

Lesnické povolání bylo vždy posláním. Má dlouholetou tradici a stavovskou čest. Nenechte si to vzít. Les není fabrika na dřevo, les je živé společenství. Stále více lidí utíká do přírody. Starejte se o mladou generaci. Já jsem chodíval pravidelně do školy vyprávět dětem o lese, jeho pěstování, o zvěři a o tom, jak se mají v lese chovat. To je vzkaz mým následovníkům.

Děkuji za rozhovor a přeji vám mnoho dalších aktivních let života.
Jiří Kupilík

Životopis

Miloslav Saloň se narodil v roce 1936 v obci Ptice, okres Praha-západ. Koncem roku 1945 se s rodiči přestěhoval do pohraniční obce Volevčice, okres Most. Po ukončení měšťanské školy v roce 1951 byl přijat na Vyšší lesnickou školu do Písku, kterou ukončil v roce 1955 maturitní zkouškou. Do vojenské základní služby pracoval krátce jako těžební mistr u těžebního střediska závod Teplá. Po ukončení vojenské služby byl na základě umístěnky tehdejší Krajské správy lesů pro karlovarskou oblast v Ostrově nad Ohří přidělen jako technik na poleší Pstruží. V roce 1960 byl jmenován do funkce vedoucího tohoto poleší. V téže roce se oženil a v roce 1967 se přestěhoval ze Pstruží do obce Merklín. V manželství se mu narodili dva synové.

Po reorganizaci v roce 1992 byl přeřazen do funkce revírníka Lesní správy Horní Blatná, kde působil až do odchodu do důchodu v roce 2001. Od té doby až do současnosti působí jako samostatný lesní hospodář u obecních lesů Merklín.

Vedle lesnické činnosti se věnoval své velké lásce, myslivosti. Byl dlouhá léta členem předsednictva Česko-moravské myslivecké jednoty v Karlových Varech, jelenářské oblasti Krušné hory – západ, členem hodnotitelské komise pro trofeje a dodnes působí jako lektor a zkušební komisař pro zkoušky z myslivosti. Mimo to byl i členem rady a dvě volební období předsedou Místního národního výboru obce Merklín. Jeho život je do dnešních dnů stále naplněn prací.

V Krušných horách už se běžkař neztratí

Běžecské trasy jsou letos ve znamení nových map, kompletního vyznačení i perfektního systému poskytování informací o jejich údržbě a stavu.

Vedle německé verze je portál Karlovarského kraje nově dostupný i v angličtině

Zatímco ve východní části naší země se běžkaři již od začátku prosince prohánějí v upravených stopách, Krušné hory společně se Šumavou na svůj příděl sněhu teprve čekají. Skalním lyžařům-běžcům i mladým sportovcům ze zdejších lyžařských klubů tak zatím slouží pouze Sparkassen Skiarena nedaleko Fichtelbergu, disponující systémem umělého zasněžování.

Věříme, že sníh během prosince zasype také naše hory a běžkaři budou mít možnost využít nejen kvalitně upravené stopy v krás-

né přírodě, ale i výborné značení, nové mapy, informační systém o stavu zdejších stop a další služby, které jsou jim v Krušných horách k dispozici.

Kromě příznivého počasí a dostatečně vysoké sněhové pokrývky, které zatím nedokážeme ovlivnit, jsou základem příjemného požitku z jízdy dobře upravené stopy. Na jejich údržbě se bude v případě páteří Krušnohorské lyžařské magistrály (KLM), spojující Bublavu s Božím Darem, podílet celkem pět sněžných roleb. Další stroje se pra-

V průběhu letošního roku byly na lyžařských trasách instalovány nové mapy

videlně zapojují do úpravy navazujících tras a místních okruhů. Patří mezi ně například rolba Loučné pod Klínovcem, lyžařských areálů v Bublavě a Stříbrné i Biatlonového spolku Eduard. Menšími stroji disponují na Přebuzi (dvě čtyřkolky se stopovači), ve Vysoké Peci a Abertamech (po jednom skútru).

Co se frekvence úpravy týče, páteří magistrála by měla být udržována zpravidla třikrát týdně, ostatní trasy jednou až třikrát týdně s ohledem na aktuální sněhové podmínky, vytiženost dané trasy i finanční možnosti provozovatelů sněžných roleb. Výjimkou jsou v tomto ohledu pouze trasy v okolí Božího Daru, jež jsou i díky dostupnosti dvou roleb upravovány takřka denně. Naopak zastaralá technika i její vysoká vytiženost představuje zásadní problém západní části Krušných hor. Úprava rozsáhlé sítě běžecských stop na sever od Nejdku je totiž zajišťována pouze jednou staříčkou rolbou, což je technicky i časově velmi náročné. Vše ale nasvědčuje tomu, že od příští zimy bude k údržbě zdejších stop sloužit rolba o poznání modernější. Její nákup již podpořily Karlovarský kraj, město Nejdek, Nové Hamry a Horní Blatná, přičemž jednání o možnosti podpory ze strany dalších měst, obcí i sdružení nadále probíhají.

Pro zvýšení komfortu i bezpečnosti běžkařů jsou na lyžařských trasách od jara do podzimu každoročně prováděny prořezy porostů i technicky náročnější úpravy terénu. Kromě První Krušnohorské, o. p. s., která letos zajistila prořezy na trasách v širším okolí Božího Daru a Nových Hamrů, se na pracích podílely také TJ Radon Vysoká Pec a město Boží Dar. Lesy ČR nám opět významně pomohly s rozšířením, odvodněním či srovnáním povrchu některých cest (spojky mezi Bučinskou a Schuppenberskou cestou, příjezdové trasy k Vysoké Jedli, lesní cesty pod hájovnou Lesík ve směru na Pernink).

Navigační systém v terénu, tvořený turistickými rozcestníky s oranžovými tabulkami, byl během letošního roku doplněn o více než šedesát plánek a třicetku zimních turistických map, umístěných podél lyžařských tras i v centrech krušnohorských obcí. V místních infocentrech a vybraných ubytovacích zařízeních jsou navíc zdarma k dispozici tištěné mapky a ti, kteří dávají přednost novým technologiím, mohou při svých vyjíždkách využít aktualizovanou zimní mapu portálu mapy.cz. Vynikající značení tras i dostupnost aktualizovaných map by mohly nejednoho běžkaře inspirovat k ná-

Běžkařům slouží také plánky lyžařských tras umístěné na šedesátce rozcestníků

vštevě nových, méně známých koutů našich hor, ať už jsou to západní část Krušnohoří, oblast u Meluzíny, nebo mnoha českými běžkaři doposud neobjevené trasy v saském pohraničí.

Několik novinek přináší také oblíbený portál Karlovarského kraje, dostupný na adrese gis.kr-karlovarsky.cz/klm. Uživatel díky němu nově zjistí informace o úpravě běžeckých stop v okolí vodní nádrže Carlsfeld i tamní části hojně navštěvované hřebčiny „Kammloipe“ a věříme, že mezi zahraničními návštěvníky se stane vyhledávanou i nedávno spuštěná anglická verze portálu. Další doplňující informace, týkající se například plánovaných výjezdů roleb, situace v terénu i zajímavých sportovních akcí najdou uživatelé tradičně na webu

a facebooku První Krušnohorské, o. p. s. (krusnehoryaktivne.cz, facebook.com/KLMzapad). K dokonalosti, co se dostupnosti informací o stavu běžeckých tras týče, nám chybí snad pouze webkamery, umístěné přímo na běžeckých trasách, kterými se může pochlubit například výše zmíněná Kammloipe.

Finanční náročnost údržby lyžařských stop již byla mnohokrát zmiňována a skutečností je, že bez podpory Karlovarského kraje, krušnohorských obcí i dalších měst (Ostrov, Nejdek, Karlovy Vary, Kraslice, ...) a subjektů by úpravu stop v současném rozsahu, kvalitě a frekvenci nebylo možné realizovat. Prostřednictvím veřejné sbírky První Krušnohorské, o. p. s., mohou údržbu běžeckých tras podpořit také samotní běžka-

ři, a to buď zakoupením plakety v hodnotě 100 Kč a 300 Kč, nebo zasláním libovolné částky na účet veřejné sbírky č. 269980072/0300. Plakety jsou k dostání v krušnohorských infocentrech a na dalších, běžkaři frekventovaných místech. Tváří letošní „třístovkové“ plakety je Egon Hofmann, všestranný lyžař-běžec i biatlonista, mnohonásobný medailista z mistrovství republiky a historicky první Krušnohorec zařazený do národního reprezentačního družstva. Za 100 Kč si přispěvatel bude moci vybrat některou z dříve vydaných sběratelských placek.

Na závěr si dovoluujeme pozvat všechny aktivní běžkaře i sportovní fanoušky na tradiční sportovní akce, mezi nimiž nebude v nadcházejícím roce chybět Karlův běh, Blatenská desetihodinovka, Lyžař-

Tváří letošní plakety (za 300 Kč) je bývalý vynikající lyžař a biatlonista Egon Hofmann

ský přejezd Krušných hor, historické štafety v Abertamech nebo na závěr sezony Dámská jízda.

s přáním bohaté sněhové nadílky i příjemných sportovních zážitků v krušnohorské bílé stopě

Eva Nduwimana

HORY A LIDÉ

Krušnohorská bylinkářka Katka Bílková

V Krušných horách se již etablovala krušnohorská bylinkářka Katka Bílková. Velmi často je možné ji vidět v gumovkách s košíkem plným bylin, psem Jeremym a nově s nejmladší z generace bylinkářek – dcerou Anežkou.

Sházím se s vámi ve staletém jáchymovském domě s historií...

Starý oprýskaný dům s letopočtem 1520–1926. Stoletý stařec, který hlídá kroky a zdraví jáchymovských obyvatel již po několik generací. Jeho minulost a první z jeho provozovatelů lékárnictví – Georgius Agricola, to byl ten impuls k našemu rozhodnutí otevřít s mým mužem v Jáchymově bylinkárnu. Tomu všemu ale předcházelo několik mezníků v mém životě, který provázejí bylinky a láska k přírodě již od mého utlého dětství.

Jak to všechno začalo?

Narodila jsem se jedné úžasné ženě na západním konci Krušných hor. Té vděčím za většinu svých znalostí, jež jsou při sběru, zpracování a užívání bylin velmi důležité. Jsou to staré recepty, které měla moje maminka od své babičky. Další recepty

Katka Bílková

Ve staré jáchymovské lékárně

získávám ze starých knih a herbářů. Bohužel, je to přesně tak, jak už bylo mnohokrát řečeno, a je to neuvěřitelná pravda: „Čím víc vím, tím víc vím, že nic nevím.“ Pořád nacházím další a další účinky rostlin na naše choroby a také velmi zajímavé poznatky a příběhy z říše rostlin, které člověk během let tzv. odkoukal.

Například?

Příklad jeden za všechny – vlašovičník, pročpak se tak jmenuje? Protože lidé odkoukali od vlašovek, jak štipají kousičky vlašovičníku a otírají oči svým mláděťům. Velké množství jejich mládět se totiž vylihne slepých a tato rostlina má výborné účinky na oči – odtud má své jméno. To je to učení se od přírody.

A kdo užíval byliny u vás v rodině?

Užívání čajů z bylin, koupelí, různých zábalů, mastí a kapek je v naší rodině tou první přirozenou léčbou jakýchkoliv neduhů, ať se jedná o lidi nebo zvířata. A byla to moje maminka, která mě učila, že příroda je tím, kdo nám tyto prostředky jen půjčuje pro uzdravování. Bylo pro mě úplně přirozené, že při kašli jsme jako děti dostaly zábal z teplého třezalkového oleje na hrudník a k tomu pily cibulový čaj s majoránkou, že při rýmě jsme inhalovaly mátu z obrovského hrnce, a když nás poštípaly vosy, zabalila nás maminka do podbělových listů, nemluvě o mé první letní jízdě na tříkolce, jejíž cíl byl v příkopě plném kopřiv. Stačilo v mlýnku na maso rozemlít jitrocel,

natřít celé tělíčko a pálení bylo fuč. Když nás bolelo v krku, kloktala celá rodina šalvěj. Doktora jsme viděli opravdu zřídka.

Co bylo dál? Studium léčivých bylin? To přece dnes není, nebo ano?

Studium léčivých bylin jako takových a jako samostatný obor – to nemám tušení. Mým dalším krokem bylo studium na lesnické škole, kde mi učarovala botanika, a následně studium na zahradnické škole, kde považují profesory za opravdové odborníky, kteří nás jako studenty dovedli pro botaniku nadchnout. Tak vězte, že ten, kdo se vám snaží v naší bylinkárně poradit, je vlastně tak trochu hajný křížený se zahradníkem. Na celé stránky by byly recepty, které nám v rodině přišly úplně přirozené, ovšem spousta lidí je nezná. Tak proč jim je neprozradit a nepřiblížit? Dívat se kolem sebe a vnímat přírodu, to je velmi důležité, a proto popravdě s rostlinami a zvířaty mi ta komunikace jde tak nějak lépe než s lidmi. Ale proto mám za zády svého muže – šedou eminenci celé naší krušnohorské apatyky a bylinkárny Jáchymov.

Jak zvládáte skloubit mateřství a kamenný obchod?

Je to přirozené jako v mém dětství, nejmladší bylinářka je se mnou v naší bylinkárně, a pokud to jen trochu jde, je se mnou i při samotném sběru. Zase jsou kolem mne byliny, příroda a lidé, kterým mohu ukázat, jak si lze pomoci přirozenou cestou.

Interiér bylinkárny

Je to smysl mého života a spíše vše ostatní je pro mne hektické a zbytečně zrychlené.

Kamenný obchod je váš smysl života?

Doslovně ne. Je to další stupeň vývoje a cesty. Legislativně je bylinkáření téměř na hranici trestného činu veřejného ohrožení – farmaceutické firmy nepotřebují odliv zákazníků do tzv. volného alternativního prostoru, kde platí recepty předávané po staletí – proto dělají vše možné pro legislativní ztížení podnikání a starání se o sebe sama v tomto segmentu. Mám mnoho a mnoho receptů, které nemohu nabízet, aniž bych se vystavila hrozbě obrovských sankcí. Na druhou stranu když bylo panu poslanci opravdu „hodně ouvej“, přijel osobně a společně jsme upravili „léčení“.

Jak se v tomto prostoru potkávají bylinky a řemesla?

Máme rádi naše drsné a tajemné Krušné hory. Proto si myslím, že je potřeba, jak za starých dobrých časů, spojit vše, co je spojené s „Kruškami“ do jednoho místa a nabídnout návštěvníkům, kteří vstoupí do našich hor, ukázkou toho, co se u nás tvoří za dlouhých a temných večerů.

A co na závěr popřát?

Nějak jsme poslední dobou všichni samá chemie, stres a honba za bohatstvím a příroda a byliny jsou na chvostu našeho žebříčku hodnot. Přitom ta příroda je naše největší bohatství, a proto ji přeji, ať na to většina lidí přijde a zase se k ní vrátí, protože naše Krušné hory skrývají neuvěřitelné bylinkové bohatství.

Lenka Löfflerová

foto: archiv Katky Bílkové

Prostory řemesel

Pohodový den v Oberwiesenthalu

Blízko Božího Daru, hned za hranicí na saské straně, se nachází lázně Kurort Oberwiesenthal. Nabízíme vám je jako tip na příjemný předvánoční výlet.

Město Oberwiesenthal bylo založeno v roce 1527 v době stříbrné horečky na důležité obchodní stezce vedoucí přes hřeben Krušných hor. Původně se jmenovalo Neustadt im Wiesenthal. Hned za hraničním potokem vznikla obec Böhmisch Wiesenthal, dnešní Loučná pod Klínovcem, na saské straně pak Oberwiesenthal a zhruba 3 km směrem na Annaberg-Buchholz obec Hammerunterwiesenthal. Od 29. května 1935 může Oberwiesenthal používat označení Kurort, tedy lázně. Nemůže se samozřejmě srovnávat s českými lázeňskými městy, jako jsou například Karlovy Vary, Františkovy Lázně nebo Mariánské Lázně, využívající léčivou sílu termálních minerálních pramenů. Lázně Oberwiesenthal jsou vzdušné lázně a léčí čistým a svěžím horským vzduchem. Lázeňské centrum byste tu hledali marně. Prohlídku Oberwiesenthalu tedy zahájíme na čtvercovém náměstí, tak typickém pro saská horní města, kde se nachází i zrestaurovaný poštovní sloup.

Na náměstí se každoročně o adventu pořádá malý vánoční trh, který je však na rozdíl od ostatních měst otevřen i v době od 27. do 31. prosince. Na náměstí se nachází rovněž hezká vánoční pyramida s typickými místními postavami. Rozzářené světelné řetězy a adventní oblouky pořádně vyniknou až po setmění.

Náměstí lemuji velké budovy, mezi nimi dva hotely a radnice. Když půjdeme vzhůru po Karlovarské ulici (Karlsbader Straße), uvidíme po zhruba 150 metrech na levé straně bývalou Královskou saskou lesní správu. Budova byla v minulých letech renovována a rozšířena o přístavbu a dnes se v ní nachází městské muzeum s expozicemi věnovanými historií města, zimním sportům, Antonu Güntherovi a umělci Williamu Wauerovi. V těchto dnech tu můžete navštívit také mimořádnou výstavu fotografií typických krušnohorských pyramid. V této budově sídlí i turistické infocentrum. Muzeum je otevřené denně od 9:30 do 17:00 (24. a 31. prosince a 1. ledna jen od 9:30 do 13:00).

Po prohlídce muzea se vrátíme na čerstvý vzduch a pokračujeme v objevování městečka. Přejdeme Karlovarskou ulici a odbočíme do ulice Vierenstraße. Ta vede kolem kavárny König po severozápadním okraji města a kolem skiareálu. Tady už kromě několika vleků a sedačkových lanovek vidíme i kabinovou lanovku Fichtelbergschwebelbahn, jejíž spodní stanici máme po pravé straně. Vlevo ve svahu se nachází komplex skokanských můstků, zčásti skrytý za smrkovým větrolamem. Velké mezinárodní závody se tu už nepořádají, ale dorostencům a lyžařským gymnáziím ještě areál nabízí

Pohled na Oberwiesenthal z výšiny mezi Loučnou a Hájem

Hotel Panorama s lanovkou Fichtelbergschwebelbahn

Detail poštovního sloupu na náměstí

Bývalá královská saská lesní správa dnes hostí muzeum a infocentrum

Velký skokanský můstek na Fichtelbergu

optimální tréninkové podmínky. Rekord můstku aktuálně činí 109 m. První můstek na tomto místě stál už před 105 lety. Na mezinárodní závody se tu připravovala i skokanská legenda Jens Weißflog.

Vysoko ve svahu uvidíme hotel Panorama. Jdeme dále po Vierenstraße a dorazíme do výše položené čtvrti novostaveb. Před hotelem se nachází sportovní centrum a v přízemí mořské akvárium. To je otevřeno denně od 10 do 18 hodin a vstupné činí 8 eur, děti platí polovinu. Tam se zahřejeme a pak zase vyrazíme na vzduch. Kdo chce, může po Vierenstraße pokračovat na sever. Je odtud krásný výhled na hřeben Krušných

hor a ve vzdálenosti zhruba 1 km vidíme před sebou větší hotelový komplex na okraji lesa. Je to hotel a restaurant Jense Weißfloga. Kdo si ovšem myslí, že tam potká bývalého špičkového skokana na lyžích, bude většinou zklamán. Ale jednou měsíčně se tam koná „Pokec u kafe s Jensem“. Termíny této akce avizuje Weißflog na svých internetových stránkách (<http://www.jens-weissflog.de/cgi-bin-jens-weissflog/veranstaltungen/>).

Vrátíme se k zpátky k mořskému akváriu a odbočíme doleva do Dr.-Jäger-Straße. Po několika metrech stojí na levé straně sportovní gymnázium, v němž trénují a studují

Krásná vánoční pyramida na náměstí

mladí a talentovaní vyznavači zimních sportů. Budovy vpravo jsou většinou prázdninové apartmány. Pomalu se dostáváme do níže položeného starého města a vstupujeme do ulice Hüttenbachstraße. Ta se stáčí doprava, vede kolem vodní nádrže pro napájení sněžných děl. Zhruba po 350 metrech dojdeme k dolní stanici kabinové lanovky FichtelbergSchwebbahn.

Za příznivého počasí a při dobré viditelnosti se vyplatí vyjet lanovkou na vrchol Fichtelbergu. Tato první kabinová lanovka v Německu byla po pouhých čtyřech měsících výstavby uvedena do provozu 29. prosince 1924. Dvě kabiny, které s maximálně 44 pasažéry dosahují celkové hmotnosti 6,6 t, tuto 1 175 metrů dlouhou trasu na nejvyšší horu středního Německa absolvují za jeden zimní den až devadesátkrát. Překonávají přitom výškový rozdíl 303 metrů. Každých 15 minut nebo podle po-

třeby vyjíždí kabiny z horní a dolní stanice a k té protilehlé dorazí po necelých čtyřech minutách. Lanovka je v provozu denně od 9 do 17 hodin. Obousměrná jízdenka pro dospělé stojí 9 eur, pro děti 7 eur. Kdo se chce z vrcholu do města vrátit pěšky, zaplatí o něco méně. V nabídce jsou i rodinné jízdenky. Výhled na město a okolí je pěkný už z kabiny, z vrcholu 1214,79 m vysokého Fichtelbergu pak samozřejmě ještě hezčí. Z vyhlídkové plošiny je vidět až na České středohoří, Slavkovský les a severní část Českého lesa. Ale i směrem na sever je přes Krušné hory vidět hodně daleko, až do kraje Vogtland. A komu to nebude stačit, může vystoupat na rozhlednu a poté v hotelu FichtelbergHaus ochutnat krušnohorská jídla. Druhá největší budova na vrcholu hory, ležící na jih od rozhledny, je meteorologická observatoř. Její provoz byl zahájen 30. prosince 1915. Raritou

Další akce

26. února 2017	100. oberwiesenthalský lyžařský karneval
3. a 4. března 2017	Závody saní rohaček
25. března 2017	3. oberwiesenthalský nostalgický závod na historických lyžích

je Zvon míru, který se rozeznívá většinou v sobotu v 16 hodin. Impozantní jsou tu zejména východy a západy Slunce.

Lanovkou se pak zase vrátíme do údolí a na náměstí, které bylo výchozím bodem naší malé túry po Oberwiesenthalu.

Pokud by pro výlet na Fichtelberg nebylo vhodné počasí, můžete nasednout na vlak společnosti Fichtelbergbahn, tažený parní lokomotivou, vyjet směrem na Cranzahl a prohlédnout si například Muzeum polévek v Neudorfu. Za prohlídku stojí také kostel Martina Luthera pod náměstím v Oberwiesenthalu, který se může pyšnit stopadesátiletou historií a v uplynulých letech prošel nákladnou rekonstrukcí. Prohlídky jsou možné denně kromě úterka od 14 do

15:30 hodin. Dne 18. prosince od 17 hodin se tam koná varhanní koncert a 29. prosince od 20 hodin vánoční koncert.

Kdo by si nevybral z bohaté nabídky zdejších restaurací a kaváren a měl při návratu domů ještě hlad, tomu na závěr doporučujeme zajít do hostince „Neues Haus“ u bývalého hraničního přechodu, kde podávají dobrou tradiční krušnohorská jídla za příznivé ceny.

Příhraniční Oberwiesenthalspestrou nabídkou volnočasových aktivit je vhodným cílem pro celodenní výlet nejen pro příznivce zimních sportů, ale i pro ty, kdo se sjezdovkám a běžeckým stopám raději vyhýbají.

**text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc**

Zvon míru a hotel Fichtelberghaus na vrcholu 1215 m vysoké hory

Nedávno rekonstruovaný kostel Martina Luthera

Gustav Zindel – krušnohorský malíř

Historii Krušných hor vyprávějí nejen hornické památky a osobnosti s hornickým oborem spjaté, ale také umělci, kteří se tady narodili. Hudebníci, básníci nebo fotografové a malíři. Byli a jsou to většinou lidé, kteří jsou s tímto pohořím bytostně spojeni. Láska a fascinace místem, kde se narodil a žil, dýchá také z děl krušnohorského malíře Gustava Zindela.

Gustav Zindel se narodil 13. srpna 1883 v Radenově, malé horské obci nedaleko Chomutova, jež je dnes součástí obce Blatno. Byl prvním dítětem Gustava Adolfa Eduarda Zindela a Anny, rozené Weineltové, kteří v Radenově v čísle popisném 11 provozovali malé hospodářství. Gustavův otec, jehož maminka pocházela z Kraslic a otec pak z Aše, byl původně truhlář. Gustav měl dva mladší bratry.

Tím, že byl Zindel prvním synem statkářů, zdála se být jeho životní dráha předurčena. Malý Gustav však již v útlém dětství projevils jistý kreslířský talent, jež rozpoznal jeho umělecky založený strýc Ernst Zindel, obchodník z Aše. Ten se rozhodl, že bude svého synovce podporovat. Gustav navštěvoval vesnickou školu v Blatně, ve třinácti letech pak začal díky strýci dojíždět do Chomutova k akade-

mickému malíři Johannu Schottenhammerovi, k němuž docházel až do roku 1898. V letech 1898–1900 navštěvoval uměleckoprůmyslovou školu v Norimberku, kde se vzdělával v oborech dekorativní malba a grafika. Život ve městě ho velmi inspiroval a byl také jedním z nejlepších studentů. Jeho profesor Heim mu dokonce nabídl, že by po ukončení studia mohl v Norimberku zůstat a pomoci mu při práci

Gustav Zindel

Podkrušnohorská krajina

na velké nástěnné malbě.

Po dvou semestrech se však Gustav, pravděpodobně na naléhání otce a také proto, že se mu velmi stýskalo po domově, vrátil do Radenova. Gustavovi bratři byli nemocní a rodiče již na těžkou práci na statku sami nestačili. Uměleckou tvorbu tak Gustav musel přesunout do nemnoha volných chvil. Pro svého strýce navrhoval vzory na koberce, maloval diplomy, akvarely a dekorace pro divadlo, ilustroval lovecké příručky, vytvářel pohledy a mimo jiné ilustroval například také Krušnohorské noviny (Erzgebirgszeitung). Často vzal paletu a štětec a vyrazil do lesů, na louky či kopce, aby zachytil krásu a světlo milovaných Krušných hor.

Vznikla tak sbírka více než stovky akvarelů a skic. První větší zakázkou byl zároveň jeden z jeho nejznámějších obrazů „Krušné hory vzdávají hold císaři“, jež namaloval pro Jubilejní výstavu řemeslných a průmyslových výrobků Rudohoří, která se v roce

1908 konala na Klínovci. Brzy se stal známým až v Karlových Varech, a o zakázky tak neměl nouzi. Značnou část svých prací z let 1910–1930 vytvořil Zindel ve spolupráci s karlovarským učitelem a národopiscem Josefem Hofmannem. Předlohou se mu totiž často staly Hofmannovy fotografie zachycující lidové oblečení, zvyky a architekturu regionu.

V roce 1926 se Gustav oženil s Marií Ausflugovou. Měli spolu šest dětí (čtyři chlapce a dvě dívky). V té době zemřeli krátce po sobě Zindelovi rodiče a on převzal celé hospodářství. V roce 1929 pak koupil sousední dům číslo 18, kde si zbudoval ateliér a hospodu s možností ubytování. „Zindelbaude“, jak se hostinec jmenoval, se brzy stala vyhledávaným výletním cílem. Hospodu později pronajal známému, aby získal více času na uměleckou tvorbu.

I do osudů Zindelovy rodiny však zasáhla 2. světová válka. O tom, jaké byly Zindelovy po-

Asi nejznámějším Zindelovým obrazem je rozměrné plátno s názvem „Krušné hory vzdávají hold císaři“, dnes uložené v Marktreidwitzu

stoje a osudy v tomto období, není příliš známo. Mnohé lze však dovodit z toho, že zatím nebyla v jeho pracích objevena díla propagandistického charakteru. Následky války se však na Zindelově osudu podepsaly velmi výrazně. Rodina nebyla odsunuta do Německa, ale 24. září 1945 byla přemístěna do Olešné na Podbořansku. Tady za ubytování a stravu všichni dřeli v zemědělství. Podle vzpomínek jeho dcery Elfriede Zindelové-Haberzettlové byla právě tato doba nejtěžší v Zindelově životě. Nemohl uvěřit tomu, že musí opustit rodný Radenov. Umělecká díla, která měl v ateliéru, byla zabavena, naložena na nákladní vůz a odvezena neznámo kam. Některé kresby však zůstaly poházené po ateliéru, sousedé je posbírali a později vrátili rodině.

V roce 1948 musel Zindelův syn Hans nastoupit do jáchymovských uranových dolů. Celá rodina se tak v roce 1949 vrátila zpět do Krušných hor, konkrétně do Loučné

pod Klínovcem. Tady Zindel nadále pracoval v zemědělství. Vzniklo zde ale i množství jeho výtvarných děl. Nakonec se v Loučné stal dokonce kronikářem. Když však zemřel v roce 1958 jeho nejstarší syn Gustav, ztratil Zindel chuť do života. Gustav Zindel umírá 21. listopadu 1959 ve věku 76 let v nemocnici ve Vejprtech. Pohřben je vedle svého syna na hřbitově nad Loučnou. Zbytek jeho rodiny se později vystěhoval do Bavorska.

Obrazy z Zindelovy bohaté tvorby se dnes nachází například ve sbírkách Muzea Karlovy Vary. V roce 1994 uspořádalo Egerland Museum Marktreidwitz ve spolupráci právě s Karlovarským muzeem rozsáhlou výstavu Zindelových děl. Malá galerie se nachází také na radnici v Loučné pod Klínovcem. V Norimberku, městské části Worzeldorf, byla v roce 1996 po Gustavu Zindelovi pojmenována ulice.

Lenka Löfflerová

foto: archiv Ulricha Möckela, Michal Urban

Zimní Krušné hory, obraz z konce 20. let minulého století

Hrob Gustava Zindela a jeho syna na hřbitově v Loučné pod Klínovcem

Nová chráněná území v Krušných horách a Podkrušnohoří

Bukový les v NPR Nebesa

Natura 2000 byla a stále tak trochu je kontroverzním tématem, které se dotýká řady institucí, ale i osob ve všech sférách. Jde o jednu z podmínek, k nimž se Česká republika musela zavázat vstupem do Evropské unie. Natura 2000 je název pro soustavu přírodních prvků zahrnující biotopy, rostlinné a živočišné druhy, jež mají význam pro celistvost životního prostředí evropského kontinentu. Najdeme zde jak druhy a biotopy s velkým významem v rámci ČR, ale i prvky, které považujeme za vcelku běžné, v okolních zemích však vzácné nebo chybějící. V místě jejich výskytu pak byla stanovena malá i poměrně rozsáhlá území evropsky významných lokalit (EVL) a ptačích oblastí (PO). Takto pojatá

ochrana přírody má svůj hluboký význam, jen je třeba pohlédnout dále než k plotu vlastní zahrádky. Nechci a nebudu kritizovat, to si musí ustát každý sám za sebe, osobně jsem však toho názoru, že některé EVL nebo PO svůj účel naplňují dobře a obsahují skutečně kvalitní prvky, zatímco jiné tu jsou tak nějak do počtu, aby byl naplněn požadavek Evropské unie ohledně výměry soustavy Natura 2000. Jak jsem ale uvedl – je to můj názor.

Z legislativy, jako nadstavba, vyplývá nutnost vyhlásit v nej-cennějších částech EVL ochranu území v podobě některé z kategorií zvláště chráněných území nebo, chcete-li rezervací. V drtivé většině tak vznikají nové přírodní památky, dále přírodní rezervace,

PP Pastviny u Srní

ale jsou zde i území v národních kategoriích, tedy národní přírodní rezervace a národní přírodní památky, které zřizuje Ministerstvo životního prostředí ČR.

V Krušnohoří v tomto procesu vzniká celá řada nových „rezervací“. V národní kategorii se momentálně vyhláší Národní přírodní rezervace (NPR) Nebesa, v kategorii přírodní památka (PP) to pak jsou Pernink, Pastviny u Srní, Hornohradský potok, Špičák u Vojkovic, Tisovec nebo Šibeniční vrch. Ve hře jsou i Rudné a Vysoká Pec, v nichž je třeba výrazně přepracovat vymezení hranic.

NPR Nebesa je rozsáhlé území na severu EVL Doupovské hory (její území v severní části zahrnuje velkou část karlovarského Podkrušnohoří) rozkládající se od Horního Hraduna západě přes Stráž nad Ohří na jihu, Osvinov na severu, po Boč a Srní na východě. Území je významné svými suťovými lesy – převážně staletými bučinami, formacemi cenných luk, výskytem plcha velkého, užovky stromové, mloka skvrnitého a řady dalších živočichů a rostlin. V území se vyskytuje datel černý, výr velký nebo třeba sokol stěhovavý. Velmi cenná jsou zde i velká kamenná moře. Jednoznačně jde o území jedinečných přírodovědných hodnot. Bližší informace o něm je možné získat v Agentuře ochrany přírody a krajiny v Karlových Varech, která připravovala

veškeré odborné podklady, na jejichž základě se vyhláší.

Na NPR Nebesa u severní hranice těsně přisedá Přírodní památka Pastviny u Srní a na západní straně PP Hornohradský potok. Pastviny u Srní jsou cennou soustavou úzkých lučních ploch a mezi s výrazně podhorským charakterem. Celé území je mimo ochranu přírody navrženo i do tzv. „památkově chráněné krajiny“, která se připravuje. Přírodovědné hodnoty zde zastupují populace vzácné orchideje vstavače bezového, prstnatce májového, dále upolínu evropského nebo saranče vrzavé.

PP Hornohradský potok je významným rezervoárem typického nivního biotopu kolem drobných toků. Zajímavý je zde hlavně jarní aspekt, kdy zde bují populace česneku medvědího a dynmivek. Výskyt prvně jmenované rostliny zde bohužel vede k neomaleným nájездům lidí, kteří zde pak cenné biotopy udupávají a vyrývají si česneky doslova po bedýnkách. S vyhlášením přírodní památky zde však vznikne možnost takové nájězdy pokutovat, a tím území ochránit.

PP Špičák u Vojkovic má za cíl ochránit teplomilné bukohabrové suťové lesy s výskytem cenných druhů rostlin. V jeho severozápadní části byla objevena jedna z nejpočetnějších populací lilie zlatohlavé v Karlovarském kraji. Mimo to zde žije množství zajímavých druhů živočichů, zejména ptáků. Území je velmi zajímavé i po mykologické stránce.

PP Hornohradský potok – niva s podrostem česneku medvědího

Zcela jinou kategorii ekosystému představuje PP Pernink. Přírodní památka byla vyhlášena již na jaře 2016, zaujímá polovinu z celkové plochy EVL Pernink. Hlavním důvodem pro vyhlášení je obnovující se rašeliniště s typickou specifickou flórou rašelinných biotopů. Vodní plochy v území dále osidlují vzácné druhy horských vážek a obojživelníků. Velmi hodnotné jsou i na rašeliniště navazující horské trávníky s roztroušenými dřevinami a výskytem tetřívka obecného.

Přírodní památky Tisovec a Šibeniční vrch jsou navrženy na Kraslicku. Obě mají hodně společného. Jde o lokality, jejichž hlavním posláním je ochrana biotopů suťových polí. Zatímco Šibeniční vrch představuje suťové pole vzniklé přirozeným rozpadem obnaženého skalního podloží, suťové pole na Tisovci vzniklo

těžbou. Obě území jsou význačná vřesovišti – na Šibeničním vrchu je staré původní vřesoviště tvořené hlavně brusnicí borůvkou, rostoucí na hlubokém podloží z volných kamenů, vřesoviště na Tisovci je pak tvořeno hlavně vřesem, ale i zmiňovanou borůvkou a dále i brusinkou. V obou lokalitách se vyskytuje silně ohrožený žluťásek borůvkový.

V závěru tohoto textu bych rád dodal, že ochrana přírody je často vnímána jako omezování člověka. Konzervace cenných území v podobě stanovování hranic území je tak často brána s velkou nevolí. Pravda ovšem je, že hlavní zásluhu na ochraně přírody by měli nést právě lidé, kteří v jejím těsném sousedství žijí. Už dnes je vidět, že v chráněném území lze normálně hospodařit, jak to funguje třeba kolem Nebes a Pastvin u Srní. Ochrana přírody může spolupracovat i s les-

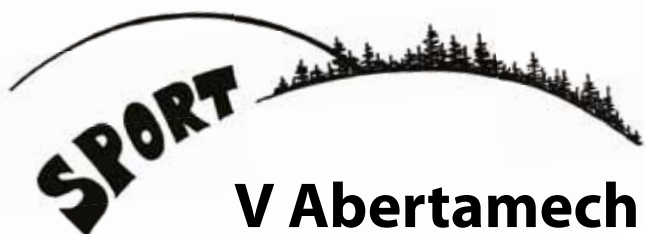
PP Pernink (foto Jiří Kupilík)

ními hospodáři a dalšími lidmi. Jako problém vnímají lidé rezervace ve své blízkosti hlavně tam, kde je nedostatek informací, nebo tam, kde mají, jak se říká, „máslo na hlavě“, a dělají něco, co s přírodou koliduje.

Ve světle popsaného tak budu rád, když čtenář, pokud možno nekriticky, dojde až na konec tohoto článku a bude ho brát hlavně jako pozvání k návštěvě

zajímavých míst. Vyhlášení rezervace není primárně zákazem, jde zde o příležitost upozornit na hodnotu území a rozšíření možností, jak se o tuto hodnotu postarat ať již stanovením určitých pravidel, nebo možností získat finanční prostředky na konkrétní zásahy ve prospěch přírody a jejích obyvatel.

Martin Chochel

V Abertamech se představí špičkoví musherři

Mushing, do češtiny nedokonale přeloženo, znamená jízdu se psím spřežením, která je opravdovým sportem. Většina laické veřejnosti si pod pojmem psí spřežení vybaví knihy Jacka Londona a značnou dávku romantiky. Ale dnešní skutečnost se od tohoto pohledu značně liší, o čemž se budou moci přesvědčit návštěvníci krušnohorských Abertam.

Ve dnech 17. a 18. prosince pořádá Krušnohorský sportovní klub psích spřežení, který má sídlo na Hřebečné, v areálu Technických služeb v Abertamech závody v MIDu, tedy na středně dlouhé trati (asi 35 km), ale zároveň i sprint na tratích 6 až 12 km, podle velikosti spřežení. Závod se pojede dvoukolově. Starty jednotlivých spřežení a kategorií budou v sobotu od 10 asi do 14 hodin a v neděli od 9 do 13 hodin.

Trať dlouhá 35 km se nedá uběhnout v ostrém tempu jen tak „z fleku“. K tomu, aby člověk i jeho psi svěřenci podali kvalitní výkon, je potřeba mnoha desítek hodin a stovek kilometrů tvrdého tréninku. V něm vystupuje musher jako sportovec trénující sám sebe, zároveň trenér psích svěřenců, manažer a většinou i sponzor celého týmu.

Protože v Česku nemáme po tento sport žádná sportoviště, musí si musherři hledat vhodné tréninkové tratě v horách, kde jsou vhodné sněhové podmínky a kam se musí vejít i se sportovci ostatních sportovních odvětví. Přesto se můžeme pyšnit i mistry Evropy, kteří se představí i v Abertamech. Dva z těchto mistrů Evropy v různých kategoriích jsou členy Krušnohorského klubu.

Další závod se uskuteční hned po Novém roce, 7. a 8. ledna 2017, na stejném místě a ve stejné časy,

tentokrát půjde o mistrovství ČR, na němž bude k vidění celá česká elita tohoto sportu.

Prosíme případné diváky, aby své psí miláčky na závody nebrali. Závodní psi a prostor závodistiště jsou pod přísným veterinárním dohledem, protože vzhledem k finanční náročnosti tréninkové přípravy nechce-

me riskovat zavlčení nějaké infekční nákazy.

Další nechtěnou možností je, že pes stojící u trati v rozrušení vběhne do trati pod spřežení a mohlo by dojít ke konfliktu a zranění jak diváckého, tak závodního psa. Děkujeme za pochopení.

Milan Šindelář,
ředitel závodu

Kterak se Boží Dar a Horní Blatná

Když saský kurfiřt Johann Friedrich povyšoval v červnu 1546 Boží Dar na svobodné horní město, ani ve snu ho asi nenapadlo, že čtyři měsíce poté přijde nejen o město, které založil, ale o něco později i o kurfiřtský titul a málem i o hlavu. Jednou z příčin těchto událostí byla i smlouva, již 14. října 1546 uzavřel v Praze za zády kurfiřta jeho blízký příbuzný, saský vévoda Moritz, s českým králem Ferdinandem I. Na základě této smlouvy získal Ferdinand I. na kovy bohatou jižní část schwarzenberského panství, jež do té doby náležela k Sasku, a to včetně jen nedávno předtím založených měst Boží Dar a Horní Blatná. Už 470 let jsou tak obě tato města součástí Čech.

Rok 1546 byl prvním rokem šmalkaldské války, v níž na jedné straně stanul katolický císař Svaté říše římské Karel V. spolu se svým mladším bratrem, českým králem Ferdinandem I., a na straně druhé Šmalkaldský spolek představující alianci luteránských panovníků na římskoněmeckém území v čele s Filipem I., lankrabětem hesenským, a právě saským kurfiřtem Johannem Friedrichem zvaným Velkomyslný.

Johann Friedrich (1503–1554), příslušník ernestinské linie vládnoucího saského rodu Wettinů a prapravnuk českého krále Jiřího z Poděbrad, se stal saským kurfiřtem v roce 1532. Bylo to v době, kdy se báňská horečka začala rychle šířit i do nejvyšších partií Krušných hor poté, co zde prospektori v dosud neobydlených náhorních pralesech odkryli četná ložiska rud stříbra, cínu, železa a dalších kovů. K nejbohatším nalezištím přitom patřila jižní část schwarzenberského panství pojmenovaného podle sídelního hradu Schwarzenberg. Hranice s Čechami tehdy běžela, jak bylo zakotveno už v tzv. chebské dohodě z roku 1459, po hřebeni hor a mezi Božím Dárem a Horní Blatnou sledovala dodnes platné katastrální hranice mezi Božím Dárem, Ryzovnou, Potůčky a Horní Blatnou na severu a Jáchymovem, Hřebečnou, Abertamy a Perninkem na jihu.

Ještě jako saský vévoda pojal Johann Friedrich už v roce 1529 úmysl založit v jihovýchodním cípu panství Schwarzenberg město Boží Dar, jenže nejdřív musel panství vykoupit od jeho vlastníků, pánů z Tetova (von Tettau). To se mu kvůli majetkovým sporům v rodině Tetovských podařilo až v roce 1533 a ještě v témže roce Boží Dar skutečně založil. O rok později pak založil i Horní Blatnou, a to na základě žádosti horníků, kteří na Blatenském vrchu už v roce 1532 objevili vydatná ložiska cínové rudy. Johann Friedrich se o obě města pečlivě staral, obdařil je čet-

Podpis Johanna Friedricha na privilegii pro Horní Blatnou z roku 1538 (výřez z listiny zveřejněné na www.portafontium.cz)

nými privilegii a finančně přispíval na jejich rozvoj.

Johann Friedrich byl stejně jako jeho otec horlivým zastáncem myšlenek Martina Luthera. Už v roce 1531 se stal hlavou Šmalkaldského spolku, jehož účelem byla zpočátku ochrana protestantského vyznání, postupně však převládly i politické a ekonomické zájmy a spolek začal usilovat o vymanění z vlivu katolické církve a římskoněmeckého císaře. Podporu našel Johann Friedrich i u protestantských majitelů Jáchymova, hrabat Šliků, kteří měli s králem Ferdinandem I. nejeden nevyřízený účet.

Dokud měl císař Karel V. plné ruce práce s vedením války proti Turkům a Francii, probíhala činnost spolku poměrně nerušeně. Po uzavření příměří s Francií v roce 1544 se však císař soustředil i na potlačení protestantského odporu uvnitř své říše. V červenci 1546 vyhlásil císař nad Johannem Friedrichem a členy Šmalkaldského spolku říšskou klatbu, čímž se rozhořela šmalkaldská válka, jež skončila 24. dubna 1547 drtivým vítězstvím císařských vojsk v bitvě u Mühlbergu severozápadně

Kurfiřt Johann Friedrich, zakladatel Božího Daru a Horní Blatné, na obraze Lucase Cranacha staršího (foto: Wikipedia Commons)

Kurfiřt Moritz Saský na obraze Lucase Cranacha mladšího (foto: Wikipedia Commons)

součástí Čech staly

od Drážďan. Johann Friedrich byl zajat, zbaven kurfiřtského titulu a 10. května 1547 byl nad ním vyneseno rozsudek smrti, změněný později na doživotní žalář. I z něj však byl Johann Friedrich v roce 1552 propuštěn a zbytek svého života dožil ve Weimaru, kde je i pohřben. Teprve koncem února 1554, několik dní před svou smrtí, podepsal s kurfiřtem Augustem dohodu o vyřešení sporů mezi albertinskou a ernestinskou linií, a získal tím titul „rozený kurfiřt“.

K porážce Šmalkaldského spolku přispěly i vnitřní rozpory ve vládnoucí saské rodině Wettinů, která se od roku 1485 dělila na dvě větve – albertinskou (podle vévody Albrechta, manžela dcery krále Jiřího z Poděbrad Zdeňky) a ernestinskou (podle Albrechtova bratra, vévody Ernsta). Během šmalkaldské války se vyhroutil letitý spor mezi Johannem Friedrichem a jeho příbuzným vévodou Moritzem (1521–1553), vnukem vévody Albrechta. Mladý vévoda Moritz (Mořic), ač sám protestant, se přidal na stranu katolického císaře Karla V., s nímž se setkal už 24. května 1546 v Regensburgu. Již zmíněného 14. října 1546 se pak sešel tajně v Praze s králem Ferdinandem I. a uzavřeli spolu dohodu, na jejímž základě se Boží Dar a Horní Blatná staly součástí Českého království.

V Krušných horách se ovšem o podpisu smlouvy nevědělo a Boží Dar i Horní Blatná se připravovaly na možné ozbrojené střetnutí mezi císařskými a kurfiřtskými vojsky. K vážnému střetnutí ale nedošlo. Už 23. října 1546 obsadil jáchymovský horní hejtmán a rádce krále Ferdinanda I. Kryštof z Gendorfu bez většího odporu Horní Blatnou a současně se Bohuslav Felix Hasištejnský z Lobkowicz zmocnil ve jménu císaře a krále bez boje Božího Daru, ve kterém zanechal posádku 300 mužů. Mnozí Božidarští ve strachu o život uprchli do lesů, císařští však okamžitě vydali uklidňující prohlášení, že pokud se obyvatelé města podrobí císaři, nic se jim nestane. Ještě 23. října vzdali Božidarští císaři hold.

Důvody, které vedly Moritze ke spojení s císařskou stranou, byly jednoznačně zistné – od císaře dostal za svou pomoc příslib kurfiřtské hodnosti, což se po bitvě u Mühlbergu skutečně stalo. Na úkor poraženého a úřadu zbaveného kurfiřta Johanna Friedricha si Moritz připsal v Sasku značné územní zisky a albertinská větev rodu Wettinů od této chvíle v podstatě určovala další směřování Saska. I poslední saský král Friedrich August, který abdikoval v roce 1918, pocházel z této větve.

Po dohodě z 15. října 1546 trvalo ještě několik let, než se podařilo

Velkolepý hrob kurfiřta Moritze v dómu sv. Marie ve Freibergu (foto: K. Wiczorek, www.freiberger-dom-app.de)

najít shodu na přesném vedení nové česko-saské hranice a na rozsahu odškodnění, jež mělo saské straně za postoupení území připadnout. Spory byly vyřešeny až po smrti kurfiřta Moritze na následky válečného zranění v roce 1553. Moritzův následník, jeho mladší bratr August, pak 26. října 1556 uzavřel s Ferdinandem I. tzv. schneeberskou dohodu, která průběh hranice stanovila. Současně bylo dohodnuto, že saský kurfiřt bude mít na postoupeném území i nadále právo lovu a bude mu náležet polovina desátku z výtežku zdejších dolů, přičemž se ale musí podílet polovinou na výdajích božidarského a hornoblatenského horního úřadu a musí přispívat

jednou polovinou na plat duchovních v obou městech. Práva lovu se saskí kurfiřti vzdali až v roce 1784 a právo na polovinu desátku jim zůstalo až do roku 1806/1807, kdy už ovšem výnosy dolů na Božidarsku a Hornoblatensku byly prakticky nulové a na jejich chod bylo nutné spíše už jen přispívat.

Vytyčování nové hranice pomocí hraničních kamenů a zářezů na stromech bylo dokončeno v červenci 1558 a její průběh se od té doby nezměnil. Žádné jiné části hranice mezi Čechami a Saskem nebyla věnována taková pozornost jako právě úseku mezi Božím Darem a Potůčkem.

Michal Urban

KDYŽ SE ŘEKNE...

Krále Svaté říše římské volila původně všechna říšská knížata, jak tomu bylo již v 10. století ve Východofrancké říši, z níž se Svatá říše římská vyvinula. Po sporu o trůn mezi Štaufy a Welfy v roce 1198 však bylo toto právo omezeno jen na úzkou skupinu nejdříve čtyř, později šesti a asi od roku 1252, poté, co se členem skupiny stal i český král, sedmi volitelů, kteří byli označováni

jako kurfiřti (z německého Kur(e) = volba a der Fürst = kníže).

Sedmičlenné kolegium kurfiřtů, formálně stvrzené Zlatou bulou sicilskou Karla IV. z roku 1356, tvořila až do třicetileté války tři duchovní a čtyři světská knížata, která zároveň byla držiteli nejvyšších říšských úřadů. Konkrétně to byli arcibiskup mohučský (říšský kancléř pro německou část říše), arcibiskup

kolínský (říšský kancléř pro Itálii), arcibiskup trevírský (říšský kancléř pro Burgundsko), král český (nejvyšší číšník), falckrabě rýnský (nejvyšší stolník), vévoda saský (nejvyšší maršálek) a markrabě braniborský (nejvyšší komorník). Sedmička kurfiřtů byla nejdůležitějším partnerem římskoněmeckého krále, resp. císaře při uplatňování říšské politiky.

Za třicetileté války se počet kurfiřtů zvýšil na osm a koncem 17. století na devět. Stejně jako dříve byl členem kurfiřtského kolegia i český král, představovaný ovšem už od 16. století habsburskými panovníky. Další změny nastaly na počátku 19. století za napoleonských válek. Po zániku Svaté říše římské v roce 1806 pozbyl titul kurfiřta opodstatnění.

Michal Urban

Historie železářské a ocelářské výroby

Po skončení druhé světové války byly hlavním problémem Rotavy výroba v železárně a zaměstnání obyvatel. Do provozu se dostala pouze ocelárna. V září 1945 byla nad železárnou ustavena národní správa a po znárodnění byl rotavský závod začleněn do Škodových závodů v Plzni. Byla zahájena výroba železničních vagonů pro zakázku UNRRA, která však na sklonku roku 1946 byla zastavena. Po dalších neúspěšných pokusech zavést mírovou výrobu byl závod určen k likvidaci, část strojů a zařízení byla demontována a odvezena. Situaci komplikoval také odsun velké části obyvatel německé národnosti, mezi nimiž bylo mnoho kvalifikovaných pracovníků.

Později se v areálu vystřídala řada podniků a některé objekty byly využívány pro zcela odlišnou výrobu, jiné byly zlikvidovány. V červnu 1948 závod převzal podnik Baťa Zlín, o rok později byl přičleněn podniku Obus Praha-Hostivař, ale v následujícím roce byl opět zrušen. Poté se o závod dělily další podniky – Lužan, Tírny lnu, Leko Kraslice (dílňa na šití prádla), Státní statek (opravná strojů), Ligna (sklady) i Kdyňské strojírný. Nejistota pro Rotavu a její okolí trvala celých jedenáct let, obec se pomalu vyliďňovala, neboť obyvatelé ztratili důvěru v možnost trvalého zaměstnání a rodinné existence.

Nová etapa v historii závodu i Rotavy samotné nastala až v roce 1956, kdy byly objekty závodu usnesením vlády uvolněny pro mi-

Pohled na ocelárnu v roce 1945

nisterstvo těžkého strojírenství a od roku 1957 se znovu dostaly do rámce Škody Plzeň. Toto opatření předpokládalo zvýšení kapacity podniku ve výrobě ocelových odlitků i slévárenských a hornických zařízení. Nevýhodou byla vzdálenost více než 100 km od plzeňského podniku, šlo navíc o objekty, jež nebyly způsobilé k okamžitému zahájení výroby pro navrhované výrobní programy.

K uvedení závodu do provozuschopného stavu bylo nutné optimální využití stávajících objektů a zařízení i vhodné využití místních pracovních sil. Některé objekty však musely být nejdříve rekonstruovány, jiné nově postave-

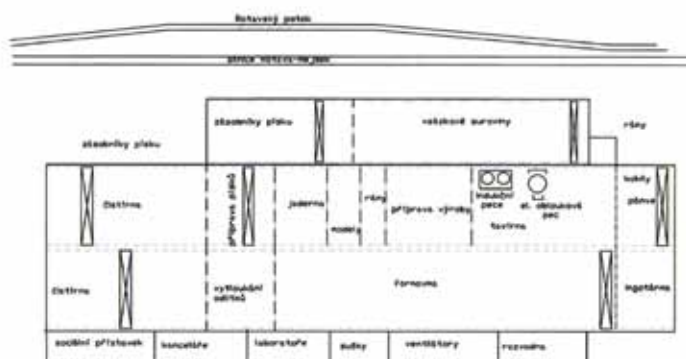
ny, musela se nově vybavit výrobní i pomocná zařízení.

Nejprve začala výstavba slévárny oceli, modelárny a hrubovny odlitků. Byla také zahájena výuka učňů. Kromě navrženého výrobního programu bylo nutné zajistit také výrobu jeřábů pro vlastní potřebu strojírný a slévárny a provést generální opravy strojů a zařízení.

Výroba byla zahájena v květnu 1957 v mechanických dílnách, prvním výrobním oborem byly ocelové konstrukce gumových dopravních pásů. Z důležitých zakázek byla zaměřena pozornost především na zařízení pro hornictví. V dalším roce se objevily problémy s pří-

snem materiálu, strojů, opožděnou výstavbou slévárny oceli, ale především nedostatečným počtem pracovníků. Během roku byla zahájena výroba ve slévárně. Přes obtíže a nedostatky se situace v roce 1959 natolik zlepšila, že v rámci podniku Škoda mohl být ustaven samostatný závod Rotava se dvěma provozy – slévárnou oceli a strojírnou.

Slévárna oceli, umístěná ve východní části závodu, byla vybudována na roční kapacitu 6 000 t odlitků o hmotnosti od 5 do 3 000 kg. K slévárenským oddělením patřila také modelárna a hrubovna odlitků, předpokládalo se hrubování (hrubé obrábění) asi u 85 procent vyrobe-

Plány slévárny oceli z let 1957 a 1992

v Rotavě – 2. část

ných odlitků. Plánovaný počet pracovníků byl ve slévárně 273, v modelárně 55 a v hrubovně 127.

K výrobě oceli sloužila v tavně od roku 1958 elektrická indukční středofrekvenční pec se dvěma kelímky o objemu 2 t firmy Siemens z Rakouska. Velikost tavby byla podle potřeby 1 800 až 2 500 kg. V roce 1960 přibyla elektrická oblouková pec sovětské výroby o objemu 5 t (velikost tavby byla od 6 500 do 8 000 kg). K odlévání se používaly zátkové pánve se spodní výpustí o objemu 8 t nebo 3 t. Tekutý kov v pánvi se dopravoval z tavrny do formovny elektrickým kolejovým vozem.

Výroba oceli zahrnovala asi 15 značek oceli na odlitky, a to nelegovaných a nízkolegovaných manganových ocelí i vysokolegovaných chromových a chromniklových ocelí. V indukční peci se kromě těchto ocelí vyráběly i tři legované litiny, a to 25% chromová litina a 15% chromová litina s přísadou 2 nebo 3 procent molybdenu.

Ve formovně se asi 85 procent odlitků vyrábělo strojně, k tomu sloužily tři páry formovacích strojů střešácích s dolisováním, formy se pokládaly na válečkové tratě, kde se odlévaly.

V přílehlém surovinovém poli tvořila větší část šrotiště tavrny, kde byly uskladněny vsázkové ma-

teriály, zejména ocelový a vratný odpad, třísky, dále housky surového železa, feroslitiny a tavicí přísady. Menší část sloužila povětšinou k uskladnění písků a přísad do formovacích směsí.

V přípravně formovacích hmot byly dva větší kolové mísiče na bentonitové směsi, menší kolový mísič na CT směsi (směsi s vodním sklem ztvrzované oxidem uhlíčitým) a suška písku. V druhém přístavku byly zkušebny a laboratoře.

V hrubovně kromě běžného uspořádání obráběcích strojů byly některé vrtačky a frézky sestaveny do jednoúčelových linek k obrábění převodových skříní. Podle potřeby se provádělo základování odlitků (nanášení ochranného nátěru).

Odlitky byly určeny především pro elektrické lokomotivy plzeňské lokomotivky (hlavně pojezdová hvězdicová kola) a pro vnitřní potřeby závodu. Po roce 1966 byla výroba odlitků pro elektrické lokomotivy přemístěna do nově vybudované slévárny oceli v Českých Budějovicích. Místo toho se začaly vyrábět odlitky pro externí odběratele, zejména pro součásti železničních vagonů. To mělo za následek snížení hmotnosti odlitků, nižší sériovost, zvýšení nároků na úpravu povrchu odlitků, a tím zvýšení pracnosti zakázek.

Povodeň v areálu závodu v červnu 1961

Strojírenská oddělení tvořily obrobna těžkých a lehkých částí, kovárna, svařovna, zpracování plechových částí, montážní oddělení, nářadovna, sklady a pomocná oddělení. Nosným programem se stala zařízení pro úpravy uhlí a rud, dopravní zařízení, zejména konzольové jeřáby, zařízení pro zauhlování a odstruskování tepelných elektráren. Program výroby slévárenských zařízení skončil v roce 1963. Po roce 1967 poklesla výroba v oboru úpraven uhlí, proto se podstatně rozšířila výroba zařízení pro válcovny a začala výroba zařízení pro stavebnictví (zejména panelárny).

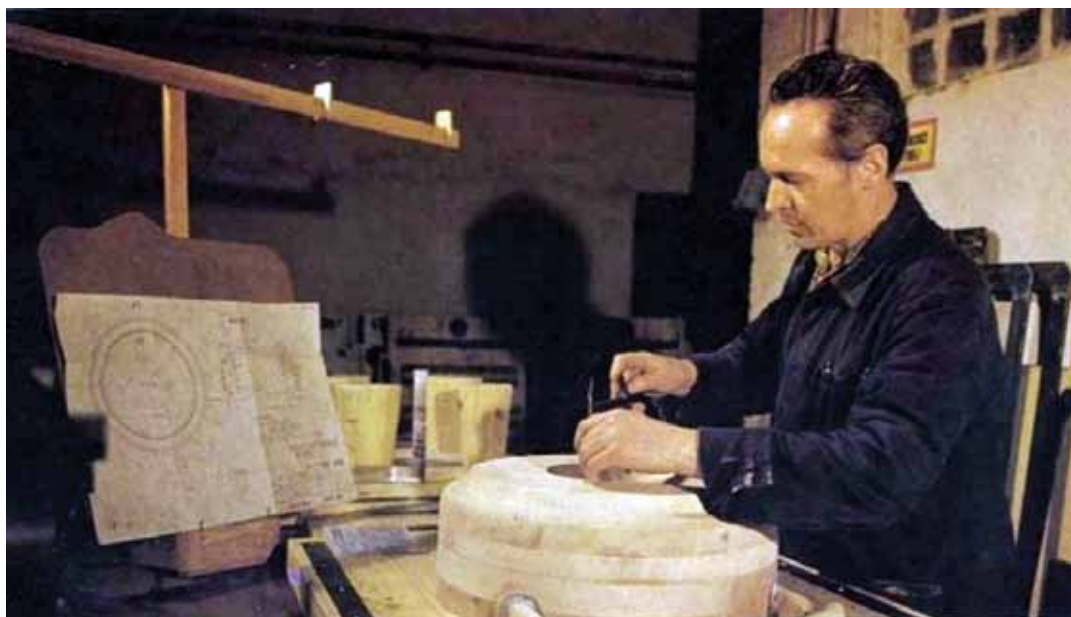
V červnu 1961 postihla závod velká zkáza – po prudké průtrži

mračen vzedmutý proud Rotavského potoka vyvolal povodeň. Ta postihla značnou část závodu, kde způsobila vážné škody. Některé objekty byly zatopeny až do výšky 2 metrů, byly zaplaveny četné stroje a další technologická zařízení. Nejvíce byly postiženy slévárna oceli, modelárna a hrubovna. Ohromným úsilím všech pracovníků byla výroba obnovena v plném rozsahu již v lednu následujícího roku.

V 70. letech tvořily výrobu ve slévárně z asi 80 procent odlitky pro externí odběratele. Šlo o součásti pro pouliční kolejová vozidla ČKD Praha, vagony, automobily a těžké stavební stroje. Zbývající odlitky byly určeny pro strojírenskou výrobu závodu, a to pro zařízení uhelných dolů, briketáren, paneláren, válcoven a nově také pro gumárenské lisy.

Rozhodující obrat pro závod nastal v roce 1975, kdy byla zahájena nová výroba gumárenských (vulkanizačních a protektorovacích) lisů, která se brzy stala nosným výrobním oborem závodu, kdežto rozsah výroby ostatních zařízení byl na ústupu. V roce 1981 byl vyvinut nový typ vulkanizačního lisu, jenž obdržel na strojírenském veletrhu v Brně zlatou medaili za nejlepší výrobek roku.

Začátkem 80. let, v souvislosti se změnami výrobního programu závodu a zaměřením na gumárenské lisy, se ve slévárně začala provádět významná technologická inovace. Byla to výroba odlitků ze šedé litiny na součásti segmentových forem

Práce v modelárně

pro diagonální i radiální pláště automobilů s ocelovým kordem. Byla vyvinuta litina s rozměrovou stabilitou, odolná proti tepelným rázům. Jednalo se o novou metodu přesně litých součástí složitě tvaru o hmotnosti 3 až 60 kg, s přesnými rozměry a vysokou jakostí povrchu, vytvářející dezén pneumatik, které byly lity do keramických forem. Tyto součásti byly dodávány do gumárenských podniků v tuzemsku i zahraničí.

Na základě úspěšného vývoje byla ve slévárně od roku 1986 zahájena provozní výroba odlitků z tvárné litiny. Zajímavou skutečností bylo, že se změnami výrobního programu se také postupně velmi snižovala hmotnost odlitků, a to až na rozsah od 0,5 kg do 1 500 kg. Největší rozsah výroby odlitků byl dosažen v 80. letech, a to až 9 100 t za rok.

Počet pracovníků rotavského závodu se od necelých 400 roku 1957 nejdříve zvyšoval až na téměř 1 700 v roce 1964, pak postupně klesal na 1 100 v 80. letech. V roce 1968 měl závod 1 447 pracovníků, z toho 432 výrobních a 471 nevýrobních dělníků a 544 technicko-hospodářských pracovníků. Ve slévárně bylo

evidováno 315 pracovníků, z toho 158 výrobních a 101 nevýrobních dělníků a 56 technicko-hospodářských pracovníků.

V druhé polovině 80. let vstoupil rotavský závod na trh malých vodních elektráren s nabídkou řady malých Kaplanových turbin o výkonech od 3 do 550 kW. Umožnily to zejména předchozí zkušenosti s přesně litými odlitky a tvárnou litinou. Koncepce turbin využívala tenkostěnné odlitky z tvárné litiny pro základní tělesa turbin i pro oběžné a rozváděcí lopatky. U malých typů turbin byly lopatky odlévány z korozivzdorné tvárné litiny.

Po roce 1989 docházelo ve slévárně k omezování výroby. V květnu 1991 oznámilo generální ředitelství koncernu Škoda, že závod Rotava ukončí výrobu ke konci března 1992, takže nebylo možno přijímat zakázky na další období. To značně zkomplikovalo situaci, protože závod Rotava tím ještě před privatizací ztratil hodně zákazníků a odbyt výrobků.

Při privatizaci v roce 1992 se vytvořily dva samostatné podniky. Z metalurgické části vznikl podnik Slévárna Rotava, který zahájil

Hrubování odlitků

výrobu 2. července 1992 s 87 pracovníky. Vedl si na počátku úspěšně, neboť o jakostní odlitky z oceli a tvárné litiny byl zájem u nás i v zahraničí. Z ocelových odlitků se jednalo především o součásti stavebních strojů, převodové skříně a podvozkové části pro tramvaje. Nosnou zakázkou se staly opěrné segmenty pro výztuhu stěn tunelů londýnského metra z tvárné

litiny, které tvořily až 80 procent výrobní náplně slévárny. Největší výroba (2 780 t) byla dosažena v roce 1995 při nejvyšším počtu 184 pracovníků.

Ještě v roce 1996 byla dosažena výroba 1 480 t, ale po ukončení některých zakázek nebylo zajištěno naplnění výrobních kapacit pro rok 1997. Další nosnou zakázkou, na niž se soustředila veškerá pozornost a byly do ní vloženy značné prostředky, se měly stát dodávky pro metro v Tokiu, ale projekt byl pro komplikace v jednání odložen a nedalo se předpokládat včasné zahájení výroby. Situaci také velmi zkomplikovaly velké mrazové havárie z konce roku 1996, jež způsobily značné škody na zařízení a měly za následek přerušení provozu slévárny. Tím došlo k ekonomické nestabilitě, takže v březnu 1997 bylo rozhodnuto výrobu ukončit. Na firmu byl v listopadu 1997 vyhlášen konkurz, a výroba tak definitivně skončila.

Ze strojírenské části původního závodu vznikl podnik Rotas Strojírny, který se zabývá výrobou vulkanizačních lisů, strojírenských celků i obráběných součástí, jež vyvážá do zahraničí a vede si úspěšně i nyní. V Rotavě tak zanikla železářská i slévárenská výroba a zůstala jen výroba strojírenská.

**Jan Hučka, Václav Špatenka,
Jan Vilček**

Montáž segmentů londýnského metra (1995)

Perninský perník 2016

Perninské chaloupky z perníku

Vítězné perníkové kuličky

První adventní neděli se v Perninku uskutečnil druhý ročník soutěže o nejlepší perninský perník. Domácí pekařky se mohly pochlubit svým uměním a ukázat, jak dobré vánoční pečivo na letošní rok chystají. Dlužno dodat, že se soutěže zúčastnil i jeden muž, což vzbuzovalo u všech žen tichou závist. Jak snadné má totiž přípravy na Vánoce jeho manželka, když má doma takového pomocníka! Navíc se soutěže zúčastnila i jedna šikovná pekařka z vedlejší vsi, za což jí velice děkujeme. Můžeme se tak pochlubit, že se tím soutěž stává regionální!

Akce probíhala v rámci jarmarku, který je nedílnou součástí tradičního rozsvěcování vánočního stromu. Za zpěvu koled dětí mateřské a základní školy byla návštěvníkům jarmarku nabídnuta degustace osmi druhů domácích perníků. Soutěžní kousky lahodily oku i chuťovým buňkám. Dřív než byla dozpívána poslední koleda, bylo snědno a návštěvníky zvoleno. Nejlepším perníkem se pro letošní rok stávají perníkové kuličky malých pekařek Aničky, Karolínky a Loty. Gratulujeme!

za Aktivní Pernink Martin Liška

Výzva pro pamětníky národního podniku Jáchymovské doly a těžby uranu v letech 1949–1960

Vážení pamětníci,

pro připravovanou odbornou publikaci o uranových dolech a trestaneckých táborech na Jáchymovsku hledáme ty z Vás, kteří by nám mohli k publikování poskytnout vhodné fotografie a dobové dokumenty, případně nám pomohli s objasněním některých historických nejasností. Zajímají nás okolnosti těžby uranu na Jáchymovsku v letech 1949–1960.

Okruhy pamětníků, které hledáme:

- **Bývalí zaměstnanci** národního podniku Jáchymovské doly mezi roky 1949 a 1960.
- Bývalí trestanci, zvláště političtí vězni, zadržovaní v některém z místních trestaneckých táborů (Rovnost, Nikolaj, Mariánská, Barbora, Eliáš, Bratrství, Vykmanov, Ústřední atd.).
- **Bývalí příslušníci ostrahy**, ať již z řad SNB, Jeřáb, vězeňské služby, Vnitřní stráže MV nebo jiných složek státu.
- Budeme rádi, když nám budete moci k publikování zapůjčit **dobové materiály**, zvláště pak:
- Fotografie areálu jednotlivých důlních podniků a vězeňských táborů, které dokumentují podmínky na pracovišti a v jednotlivých táborech.
- Fotografie z Ostrova, Jáchymova nebo jeho okolí z padesátých let 20. století, které dokumentují každodenní život v regionu.
- Dobové novinové výstřižky vztahující se k těžbě uranu.
- Osobní dokumenty rozmanitého charakteru – například propustky z doby, kdy byl Jáchymov uzavřenou oblastí, pracovní průkazky, vězeňské motáky, pracovní smlouvy a podobné materiály.

Hledáme také ty, kteří nám pomohou osvětlit **některé historické otázky**. Například:

- V areálu dolu Rovnost I bychom potřebovali upřesnit účel některých budov, které byly později přestavěny na rekreační chaty. Pomůžete nám?
- Víme, že v areálu dolu Rovnost I žila rodina správce podniku, údajně i s dětmi. Znáte jejich jména a víte o jejich dalších osudech něco bližšího?
- Kdy a za jakých okolností byl postaven tzv. „Palečkův hrad“ u tábora Rovnost?
- Jaký charakter měla korekce na táboře Nikolaj? Byl to samostatný barák, nebo jen díra v zemi?

Pomozte nám – pro současné zájemce i pro pozdější generace – zachovat pokud možno objektivní záznam o těžbě uranu na Jáchymovsku.

Pro kontakt využijte e-mail: nzb@abcRedakce.cz nebo telefon: 777 865 264, případně můžete psát také na adresu: Zdeněk Bauer, nakladatel, nám. 14. října 2, 150 00 Praha 5.

Předem Vám děkujeme za Váš zájem a čas, který našemu projektu věnujete. Projděte svá fotoalba a rodinné dokumenty a neváhejte nás kontaktovat s případnými dotazy.

Hornické školství vzniklo

Kromě pětistého výročí svého založení slaví letos Jáchymov i další významná jubilea. Patří k nim i vznik nejstaršího hornického učiliště na světě, do nějž první žáci nastoupili právě před 300 lety, o Vánocích roku 1716.

Tricetiletá válka (1618–1648) zanechala Evropu ve stavu bídy, hladu a utrpení. Tento stav trval ještě mnoho let po válce a nebylo snadné překonat její následky. Ve druhé polovině 17. století se marně podnikaly různé vládní akce k oživení důlní činnosti, zvláště v Kutné Hoře, Jáchymově a dalších krušnohorských lokalitách. O tom se můžeme dozvědět ve zprávě vládní komise o stavu českých dolů z roku 1665, kde se vzpomíná značného výnosu dolů v oblasti Jáchymova a po prohlídce se tento důlní revír zdál snadno obnovitelný. Pro obnovu důlní činnosti však chyběl kapitál a horničtí odborníci.

Od 60. let 17. století se v mocnářství začalo šířit merkantilistické hnutí, které vidělo jako nejdůležitější předpoklad pro rozvoj blahobytu státu množství zlata a stříbra ve státě. V roce 1698 proběhla velká anketa, jak povznést hospodářství. V ní byla znovu zdůrazněna potřeba oživit a zdokonalit báňskou techniku, provést rudný průzkum. Také stavovská komise, zvolená roku 1705, se dožadována rozmnožení hodnotného oběživa zvýšením těžby drahých kovů. Stále však nebyl dostatek peněz a stále chyběli lidé znalí hornické činnosti. V té době se horničtí učni učili řemeslu od zkušených horníků. Avšak kde jinde mohli mladíci sbírat zkušenosti? Nikde. Vyšlo sice několik spisů o hornických a hutnických naukách, ale je nutné si uvědomit, že ještě nebyla povinná školní docházka a pouze nemnozí horníci dokázali číst a psát.

Vznik školy, žáci a vyučování

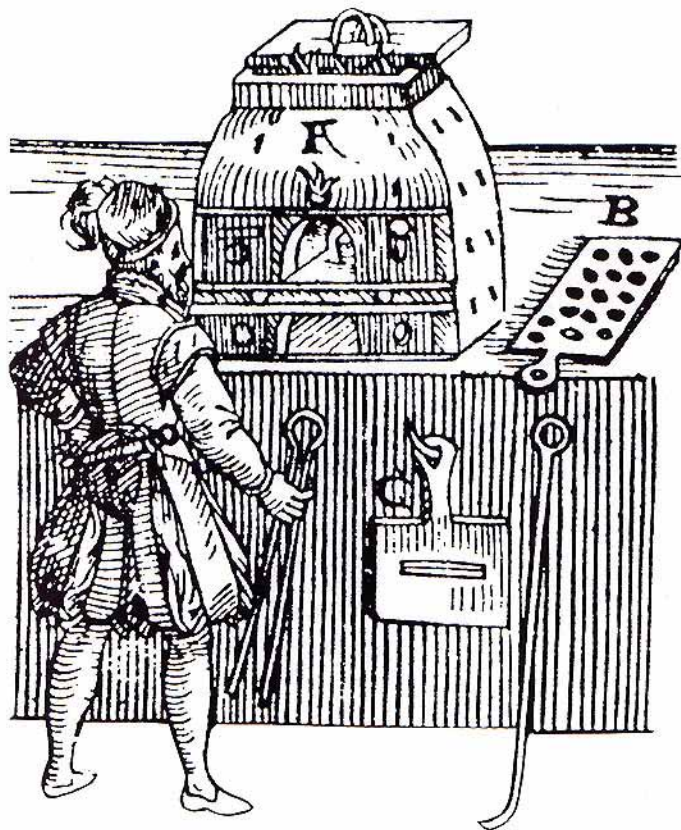
Roku 1713 podal báňský inspektor a rada komory Johann Franz Lauer zprávu o příčinách úpadku hornictví v Čechách a v ní jako hlavní příčinu označil skutečnost, že „v báňské správě jsou lidé s malou odborností“. Řešení tohoto problému dostalo spád až v roce 1716, kdy byl Johann Franz Lauer jmenován administrátorem úřadu nejvyššího českého perkmistra a mincmistra. Záhy po svém jmenování dává podnět k vybudování první hornické školy v Jáchymově. Dne 13. října 1716 dostává J. F. Lauer obšírnou směrnicí, kde v jedenáctém

odstavci se mu oznamuje, že může přijmout pro výuku v hornických a hutnických vědách čtyři žáky. Na jejich výuku dostal přiděleno 600 zlatých na rok. Vyučování i s praxí mělo trvat tři roky. Oficiálním potvrzením těchto snah byl panovníkův reskript z 13. listopadu 1716, který přímo přikazoval založení hornické školy v Jáchymově.

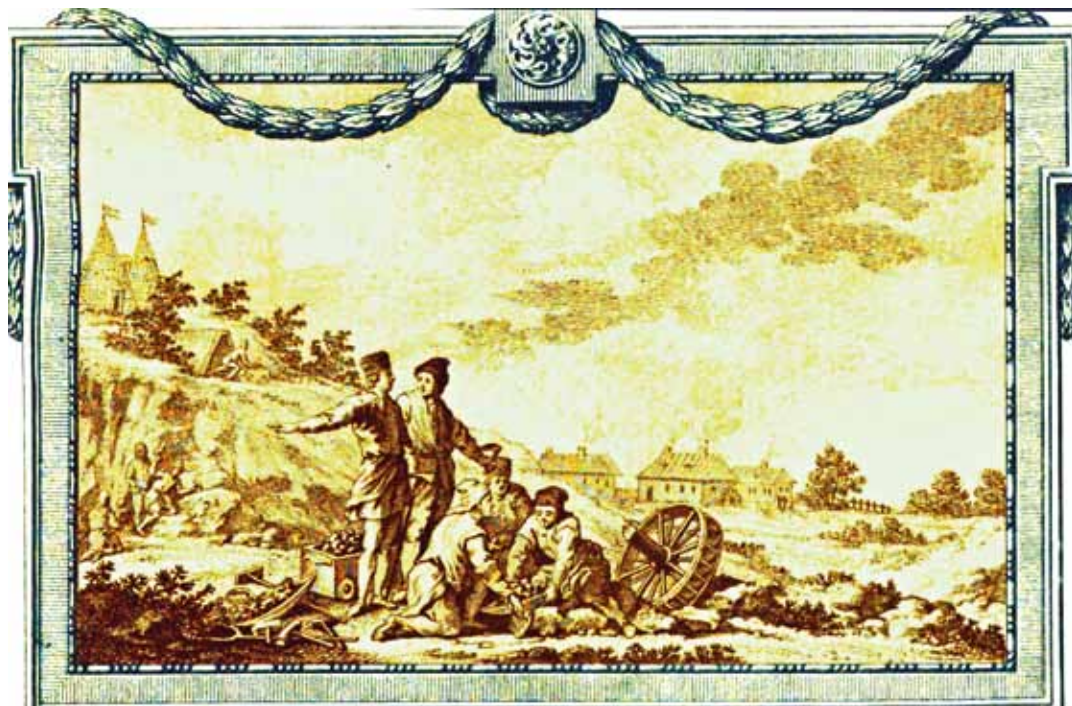
Proč byl vybrán Jáchymov? V Jáchymově již existovala soukromá, kvalitní Weyerova škola, kde jmenovaný předával své zkušenosti několika mladým učňům. Jáchymovské doly mívaly velký vřhlas. Jáchymov ležel v bohaté rudné oblasti a nacházel se v blízkosti dolů v Sasku, což bylo důležité pro praxi studentů.

Do školy byli přijati:

- 23. prosince 1716 – dva již vyučení učni Josef Hessler a K. Gottfriedt
- 1718 – F. K. Humker a M. Fortisch
- 1720 – Kristián Heubel, Jan Schoener, A. Branta a Kristián Sturm
- 1723 až 1725 – F. Roeschler, J. K. Fischer a Xaver von Waffenberg, Rabenstein (propadl a místo něj

Prubíř u pícky podle Lazara Erckera (z povinné učebnice v jáchymovské škole)

Obrázek z banskoštiavnické učebnice *Anleitung zu der Bergbaukunst* (Úvod do hornictví), první vysokoškolské učebnice hornictví, vydané v roce 1773. Autorem byl Christoph Traugott Delius

před 300 lety v Jáchymově

byl přijat Ferdinand Leonstein)

- 5. dubna 1727 další čtyři horníci žáci (Kristián Ant. Stritzl, Šebestián Lauer, Ant. Maschagini, Ferd. Lenhardt).
- 1730 byli přijati žáci Fritsch a Woellner, 1731 pak Losenau a Ehemant.

Absolventi jáchymovské školy se pak ve velké většině dobře uplatnili v hornictví a po vystudování se přičinili o rozvoj hornictví v rámci celého státu.

V roce 1733 došlo na popud z Vídně k reorganizaci výuky i školy. Studium bylo rozděleno do čtyř specializací: budování báňských děl a horní právo, důlní měřičství, úpravnictví a zkoušení rud a hornictví. Vyučování probíhalo v latině, a to i výuka matematiky a geometrie.

Zhodnocení první hornické školy

Hornické školství má svůj počátek v Jáchymově. Nejednalo se ještě o školu podle našich dnešních představ, ale v historii hornického školství této škole zůstane trvale zachováno prvenství. Přesným rozsahem výuky, udělováním stipendií a závěrečnými zkouškami byla zajištěna kvalita a kontinuita výuky. Škola získala průkopnické zásluhy v šíření a uplatnění hornického a hutnického vzdělání. Z osnov (instrukce) z roku 1733 je patrná snaha poskytnout budoucím pracovníkům ve státní správě na tehdejší dobu velmi solidní teoretické i praktické vzdělání. Svědčí o tom i následující pokyny ke studiu.

Hornictví: Pro lepší pochopení výkladů byla každý týden povinná výuka přímo v dolech. Tam se žáci seznámili se zařízením dolu, měli diskutovat s důlními, určovat směr žil a rozsedlin, rozeznávat vlastnosti jednotlivých rud a hornin.

Důlní měřičství: Žáci se měli pilně účastnit všech cvičení v podzemí i na povrchu.

Prubířství: Žáci se měli seznámit s prubířským závažím, s chemickými značkami, s konstrukcí a provozem prubířských pecí, přípravou dřevěného i kostního popela, naučit se zkoušení zlatých, stříbrných, cínových, vizmutových, železných, měděných i rtuťových rud, oddělování jednotlivých kovů obsažených společně v rudě, určování ryzosti kovů.

1945 – poslední rok Vysoké školy báňské v Příbrami

Hutnictví: Studenti se měli seznámit s veškerým zařízením hutí a jejich provozem, s přípravou peci k tavení rud, pražením, mícháním a zpracováním vytěžených hornin.

Suché i mokré rozdrůžování: Vyučování zahrnovalo zařízení k rozdrůžování, organizaci práce v úpravkách, seřízení žlabů, odkališť, proplachovaček, splachovaček i kontrolních splavů, šlichtovaček a stoupen. Určení, kolik upravené rudy obsahuje ryzího kovu, způsob honorování, vedení účtů atd.

Pokračování hornického vzdělání

Podle vzoru jáchymovského učiliště bylo zřízeno roku 1725 v centru důlní činnosti ve státě obdobné učiliště v Banské Štiavnici, jehož výuková koncepce byla roku 1737 reorganizována podle jáchymovské učební osnovy z roku 1733. Ekonomické a politické problémy, neschopnost hradit náklady na vleklé války a trvalý růst státního dluhu přiměly habsburskou monarchii změnit i výukové koncepce univerzit. Byly zaváděny přírodovědné a technické obory, jejichž poznatky mohly být prakticky využity. Pokrok přírodních i technických věd vytvořil předpoklady pro zřízení vyššího typu hornického školství.

Patentem Marie Terezie ze dne 10. března 1762 bylo jáchymovské hornické učiliště přeloženo do Ústavu mineralogie a metalurgie, založeného roku 1763 při pražské Karlově univerzitě. Osnovy počítaly se čtyřletým studiem. V prvním ročníku se posluchači seznamovali s poznatky z fyziky a ze základních přírodních věd, zejména z geologie, mineralogie, paleontologie a metalurgie. Ve druhém ročníku probíhal výklad o hornictví, úpravnictví a hutním strojnictví. Třetí ročník byl vyhrazen hutní technologii a v posledním roce měli účastníci studia absolvovat báňské zákonodárství. Obdobná výuka probíhala od roku 1763 i na učilišti v Banské Štiavnici.

Pražská Academia Metallurgica, na níž byl její iniciátor, božidarský rodák Jan Tadeáš Antonín Peithner profesorem všech báňských věd, byla ale již v roce 1770 zrušena a přenesena do Banské Štiavnice, kde jako Bergwesen-Akademie zůstala jediná pro všechny země habsburské monarchie. České země tak ztratily svou báňskou školu a Peithner byl roku 1772 povolán do Banské Štiavnice (Báňská akademie ve Freibergu, v Německu nejstarší, vznikla roku 1765). Do konce 18. století patřila štiavnická Báňská akademie mezi přední evropská hornická učiliště.

Roku 1795 se stala vzorem i pro École polytechnique v Paříži.

Počátkem 19. století si rychle se rozvíjející české uhelné hornictví začalo nárokovat zřízení báňské akademie i v Čechách. První návrh na zřízení studia montanistiky podal roku 1829 Kašpar Šternberk. Trvalo však další dvě desetiletí, než byla v českých zemích výuka báňských věd obnovena. Rozhodnutím císaře Františka Josefa I., datovaným v Olomouci 23. ledna 1849, byl založen Montánní ústav v Příbrami (a v rakouském Leobenu, nyní báňská univerzita), přejmenovaný v roce 1865 na Báňskou akademii. Roku 1894 byly rakousko-uherské báňské akademie formálně prohlášeny za vysoké školy. Roku 1904 se dostalo báňským akademiím nynějšího názvu Vysoká škola báňská. Vysoká škola báňská v Ostravě se stala přímou pokračovatelkou Vysoké školy báňské z Příbrami.

Jaroslav Ohec

Použitá literatura:

Nožička, Josef: 250 let hornického učiliště v Jáchymově. Rozpravy Národního technického muzea 1967, č. 26.

Ohec, Jaroslav: První hornická škola na světě vznikla v Jáchymově. Krušnohorský Herzgebirge Luft 2013, č. 9, s. 3–4.

Od roku 2010 jsou Ježíškovy trhy na Božím Daru předvánočním setkáním řemeslníků, umělců, návštěvníků i místních obyvatel. Letos 3. prosince přivítal proslulý Boží Dar téměř 2 000 hostů. I v letošním roce se potvrdilo, že tradiční krušnohorská řemesla jsou velkým magnetem. Božidarským dárkem se stal finanční příspěvek do sbírky na obnovu kostela svaté Anny. Návštěvníci pak domů zamířili s originálním dárkem nebo příležitostným Ježíškovým razítkem. Poděkování patří organizačnímu týmu paní Karoliny Pomplové, kulturní a sportovní komisi, městu Boží Dar, Karlovarskému kraji a jeho projektu Živý kraj a všem řemeslníkům a umělcům.

Ježíškovy vánoční trhy

V sobotu 11. prosince proběhl na Božím Daru Řemeslný advent, při němž vznikaly pod rukama dětí i dospělých dárky z přírodních materiálů nebo tradičními řemeslnými postupy, jež své příjemce určitě potěší. Poděkování za anglickou pohádku a za hudební vystoupení patří božidarským dětem. A velký dík za kreativní nápady patří ostrovským výtvarnicím. Akci podpořilo město Boží Dar a Hotel Praha.

Ježíškovo vánoční razítko

Příležitostné Ježíškovo razítko České pošty má svou tradici již od roku 1994. Autorkou návrhu pro rok 2016 je Irena Vyčítalová, v letošním, již 23. ročníku je na razítku vyobrazena stylizovaná vánoční ozdoba s textem „Boží Dar“. Razítkuje se vždy od 1. až do 23. prosince.

Pohledy, dopisy a přání pro své blízké můžete na Boží Dar zasílat celoročně poštou na adresu Vánoční pošta, 362 62 Boží Dar 1 nebo osobně vložit do speciální Ježíškovy schránky. Všechny zásilky určené k orazítkování musejí být opatřené cílovou adresou a známkou odpovídající skutečnému poštovnímu do místa určení. V prosinci se všechny ořazované pohledy a dopisy orazítkují příležitostným vánočním razítkem a odešlou zpět na uvedené adresy.

Vánoční razítko

Sbírka na opravu kostela

Město Boží Dar uspořádalo finanční sbírku na opravu kostela sv. Anny. K této veřejné sbírce, na kterou vydal Krajský úřad Karlovarského kraje osvědčení č. j. 1698/FI/16, je otevřen zvláštní bankovní účet číslo 115-262370247/0100 (IBAN CZ0401000001150262370247) vedený u Komerční banky, a.s. Sběrka s názvem „Rekonstrukce a opravy kostela sv. Anny v Božím Daru“ je otevřena od 1. 7. 2016 na dobu neurčitou. Finanční příspěvky lze i vložit do sbírkové pokladničky před objektem kostela sv. Anny.

Žitnospšeničný domácí chléb z kvásku

Kulinářské zážitky v Krušnohoří/Erzgebirge z kapitoly Cíl 3/Ziel 3 jsou projektem v českosaském Rudohoří, do něhož se postupně zapojujete svými příspěvky bez ohledu na to, jak mluvíte, myslím tím česky, nebo německy. Recepty od vás získávají spolu s žáky a učiteli SOŠ a SOU Nejdek nejen další čtenáři, ale i naši partneři z BSZ Annaberg-Buchholz, kteří získané receptury ověřují a zkoušejí. Dnešní příspěvek je od čtenářky Ireny Lauermannové, která patří mezi rodáky Krušnohorce jako mnozí z vás. Upeče chléb a někomu s ním udělá radost, doma to zavoní a den se stane tak trochu sváteční. Bochník chleba podle dnešního receptu vydrží týden příjemně chutný.

Zrod kvásku – základ úspěchu

Den první: ráno smíchat 100 g žitné chlebové mouky a 100 ml vody. Směs vložit do čistě vypařené sklenice a přikrýt, nechat na teplém místě.

Den druhý: ráno přidat 50 g žitné chlebové mouky a 50 ml vody, přikrýt, nechat na teplém místě. Večer už je kvásek vyskočený.

Den třetí: pokud kvásek spadne, je potřeba ho přikrmit, tj. přidat opět 50 g žitné chlebové mouky a 50 ml vody, přikrýt, nechat na teplém místě. Večer je kvásek opět vyskočený, pak spadne. Z tohoto kvásku už můžete péct anebo jej můžete ještě na jeden den přikrmit.

Kvásek se musí krmit, jinak „umře“. Stačí mu voda a žitná mouka jednou týdně a žije si v lednici v zavřené sklenici.

1. Oživení kvásku (pokud pečeme poprvé z nového kvásku, tato fáze odpadá)

50 g kvásku, 50 g žitné chlebové mouky, 50 ml vody

Ráno si z chladničky vyndáte studený spící kvásek, přidáte mouku a vodu. Hmotu dobře promícháte a necháte na teplém místě kvasinky rozmnožit a kynout. Kvásek by měl zdvojnásobit svůj objem. Jakmile přestane růst nebo začne klesat (asi po 12 hodinách), je již nasycen, je čas na další fázi. Z vykynutého kvásku si odeberte dvě polévkové lžíce do zavařovací

sklenice (je to zhruba 50 g) a dejte je zpátky do lednice na příště. Ze zbytku upečeme chléb.

2. Příprava kvásku

250 g žitné chlebové mouky, 500 ml vlažné čisté nechlorované vody
100 g kvásku (pokud pečete z nového kvásku, berte z tohoto kvásku), hmotnost kvásku je orientační, berte tolik, abyste mohli asi dvě lžíce odložit a dát do lednice na příště

Večer smícháte kvásek s moukou a vodou a necháte opět zrát na teplém místě. Ráno je kvas hotový, připravený do těsta.

3. Příprava těsta

Kvásek (všechno): 250 g pšeničné chlebové mouky, 250 g hladké pšeničné mouky, 2 lžičky soli, 1 až 2 lžičky kmínu (drcený výrazněji voní), ½ lžičky mletého koriandru
Pšeničnou mouku lze nahradit například moukou celozrnnou nebo můžete použít pouze mouku žitnou. Obecně platí, že

pak musíte počítat s delší dobou kynutí. Pro začátečníka je jednodušší péct chléb s větším podílem pšeničné mouky. Můžete také přidat semínka podle chuti. Opět platí, že větší podíl semínek prodlužuje kynutí.

Připravený kvásek smíchejte s moukou, vodou, přidejte sůl, kmín, koriandr a těsto řádně v míse zpracujte alespoň 10 minut. Lze využít i hnětač nebo domácí pekárnu (program těsto). Těsto by mělo být hladké, trochu lepkavé, ale nikoliv řídké. Mísu přikryjte utěrkou a nechte na teplém místě kynout 2–3 hodiny.

4. Hnětení bochníčku

Vykynuté těsto z mísy vyklopte na silně pomoučený vál (těsto dost lepí), pomoučnete si i ruce a těsto vypracujte do podoby oválného nebo kulatého bochníku. Během hnětení se do těsta dostane další mouka, takže by bochník ke konci měl držet svůj tvar. Pokud se vám podaří před začátkem hnětení

těsto několikrát přeložit, bude to jen ku prospěchu díla.

Hotový bochníček dejte do ošatky vysypané moukou (kdo nemá, stačí kulatá mísa vyložená utěrkou a také vysypaná moukou. Zakryjte utěrkou a nechejte kynout další 2 hodiny.

5. Pečení

Předem je potřeba rozpálit troubu i s plechem na 250 °C a další plech už dejte rozpálit také na dno trouby, troubu je nutné zapařovat. Zapařování je nutné proto, že chléba začne v troubě prudce nabývat na objemu a nebyt vlhkého vzduchu, určitě by praskl.

Když je trouba rozpálená, přehodíme pecínek na pečicí papír, můžeme nahore naříznout, na spodní plech nalijeme sklenku horké vody nebo vložíme plecháček s horkou vodou (pozor na opaření).

Vykynutý bochník svižně vložte do rozpálené trouby a rychle zavřete. Během pečení dvířka často neotevírejte. Po 10 minutách vyndejte

plech s vodou (nebo plecháček), stáhněte teplotu na 200 až 220 °C a ještě asi 45 minut pečte. Při poklepání na spodní stranu zní správný bochník hodně dutě.

Chléb krájejte až po úplném vychladnutí!

Pokud máte pocit, že upéct kváskový chleba trvá nekoneč-

ně dlouho, nemýlíte se. Autorka receptu obvykle vyndává kvásek z chladnice v pátek kolem šesté ráno, chléb je hotový v sobotu kolem druhé odpoledne. Výsledek však stojí za to. Ze zkušenosti ví, že kdo se do pečení kváskového chleba jednou pustí, už u toho zůstane. Ta vůně, která se line celým bytem, a nezaměnitelná chuť, to

opravdu nemá chybu. Navíc bochník kváskového chleba vydrží mnohem déle než chléb s kvasnicemi.

O příznivých účincích pečení chleba na domácí a rodinnou pohodu nemusíme psát. Dříve se peklo v několika chalupách podle domluvy „na střidu“, prostě pro více sousedních chalup. „Něco

uvařím nebo upeču a někam to odnesu...“, to pak mezi sousedy bude pohoda i po zimní krátké dny, kdy už na kamnech voní dobrá káva a polínka potichu praskají v kachlových kamnech...

recept a fotografii poskytl
Irena Lauermannová,
redakčně upravil
Josef Dvořáček

Vstoupili jsme do měsíce nejkratších dní a nejdelších nocí v roce, do měsíce zimy, Vánoc a bilancování. Denní světlo se v prosinci omezuje na dobu od osmé hodiny ranní do šestnácté hodiny odpolední, začíná období hlavního deficitu slunečního svitu. V prosinci bývá na stanici v Šindelové od 13 do 22 hodin slunečního svitu. Byly ovšem i roky (2010/2011), kdy jsme dosáhli pouze deset hodin. Může za to oblačnost a četné mlhavé dny.

Lidé ztrátou světla či slunečního svitu začínají pociťovat jakousi únavu, ztuhlost, smutek a u 15 až 30 procent obyvatelstva to může vést až k depresím. Také se snižuje imunita a snáze se spouští mechanismus nemoci. Nevědomky se sami na sobě dopouštíme nešvarů. Během adventu a Vánoc zapalujeme ve svých bytech svíčky a adventní věnce, zhasínáme běž-

ně osvětlení bytů. Měli bychom se chovat právě naopak, více svítit.

Vše se dá jednoduše skloubit. Najdeme si v bytě místnost nebo její část, nejlépe zeď nebo roh, kterou osvětlíme lampou, a strávíme tam pak nejméně 10 až 15 minut. Lampa by měla mít výkon 100 až 150 W, nesmí svítit do očí a zde bychom třeba u květiny, která by doplnila prostor, měli číst knihu nebo si dát čaj či kávu. Toto bychom měli dělat asi hodinu před spánkem, nikoliv okamžitě zhasnout a odejít spát. Zkušenost je převzatá ze severských zemí, kde tamní veřejná prostranství, markety i jiné prostory jsou více nasvíceny, aby lidem bylo dodáno světlo při jejich nezbytné denní činnosti.

Prosinec je spojován se zimou a sněhem jako kulisou, která k Vánocům a tomuto měsíci bezesporu patří. Avšak není tomuto tak vždy. Posledních pět let jsme prožíva-

li prosincová zklamání, kdy nám sníl na loukách a v parcích chyběl. Letošní vývoj podzimu a zimy je ovšem od teplotně nadnormálních minulých zim dost odlišný. Zatím se udržujeme v běžném normálu, a tak mohu říct, že i prosinec bude srážkově a teplotně normální. Takže jistá naděje na bílé Vánoce tu je. Pochopitelně je vše závislé na nadmořské výšce. Nejmenší pravděpodobnost bílých Vánoc má v našem kraji Poohří, o něco lépe na tom budou střední polohy, kde si myslím, že vánoční obleva na stránkách něco sněhové pokrývky nechá, a hřeben hor by si měl bílý háv patrně udržet. Každopádně však obleva podle pranostiky „na Adama a Evu, čekej oblevu“ jistě dorazí. Bude jen na ní, kolik sněhu zůstane.

Na závěr mi dovolu popřát vám krásné prožití celého času adventního, vydařené Vánoce v kruhu vašich blízkých a s veselým sil-

vestrem. K tomu všemu vám přeji pevné zdraví, mnoho štěstí v novém roce a aby mnou sledované počasí vaše plány v roce 2017 co nejméně hatilo a mohli jste se vrátet domů s příjemnějšími zážitky.

váš větropravec
Rudolf Kovařík

AQUA
CENTRUM
AGRICOLA

AQUACENTRUM AGRICOLA SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíkové koupele
- radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- Pilates, Bosu, Aquafitness
- Nordic Walking
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kosmetika
- kavárna

LÉČEBNÉ LÁZNĚ
JÁCHYMOV

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 403 | 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz

HOTEL & RELAX RESORT
JACHYMOV

www.aquajachymov.cz

www.laznejachymov.cz

www.resortjachymov.cz

LYŽAŘSKÉ BĚŽECKÉ ZÁVODY A AKCE PRO VEŘEJNOST ZIMA 2016/2017

7.-8.1.2017	Štít Krušných hor (Boží Dar/Jahodovka)
27.-30.1.2017	Přejezd Krušných hor (Kraslice - Chomutov)
28.-29.1.2017	Erzgebirgs-Ski-Marathon (Oberwiesenthal)
11.-12.2.2017	Karlův běh (Boží Dar)
23.2.2017	Světlušky (Boží Dar - Nováka)
25.2.2017	Blatenská desetihradovka (Horní Blatná)
25.2.2017	Radon Ski Pec (Vysoká Pec)
4.3.2017	109 let Spolku zimních sportů (Abertamy)
11.-12.3.2017	Karlův běh (Boží Dar)
11.-12.3.2017	Internationaler Kammlauf (Mühlleithen)
25.3.2017	Nordiccross (Klínovec)
26.3.2017	Dámská jízda (Boží Dar)

Kalendář akcí

Ski areál Potůčky

www.skipot.cz

Lyžařská a snowboardová škola

+420 773 004 045

www.rybaschool.cz

APARTMÁNY SKIPOT

8 apartmánů - 40 lůžek
Potůčky 181

+420 353 579 141
+420 607 852 530
+420 602 699 366

www.ubytovani.skipot.cz
ubytovani@skipot.cz

NOVĚ OTEVŘENO

OČNÍ OPTIKA
Marketa Tomková

Měření zraku
Aplikace kontaktních čoček

Dětské, sportovní, sluneční (dioptrické),
dioptrické brýle

T. G. Masaryka 24/52 (na náměstí)
Loket 357 33

+420 799 516 695
optika-tomkova@seznam.cz
www.optika-tomkova.cz

facebook

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: pondělí až čtvrtek 11-16, pátek a sobota 8-17, neděle 10-16
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

Reprezentativní
prodejna bylinných a
řemeslných výrobků
Krušných hor

www.krusnohorskaapatyka.cz

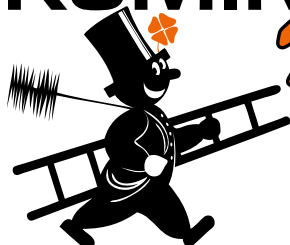
nám. Republiky 131
Jáchymov

Po - Pá 10.00 - 18.00
So 09.00 - 12.00

KOMINICTVÍ

Kruták

Tel.: 608 318 420

E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU

BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

**VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!**

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství

Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

6.1., *21.1., 11.2., *25.2., 11.3., *25.3., 8.4.,
*22.4., 6.5., *20.5., 3.6., *17.6.2017

13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Vorführungen der Handschuhherzeugung

Hotové rukavice lze na místě zakoupit.

Fertige Handschuhe kann man vor Ort kaufen.

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham

Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí

Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Novinka – řezba motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406

362 35 Abertamy

tel.: +420 725 891 545

e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
LEDEN až ČERVEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POREZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711